Эхэ hайхан нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД УНЭН

Бүгэдэ арадай газетэ

1921 оной декабриин 21-hаа гарана

1996 ФЕВРАЛИИН 6
Үбэлэй hүүл шарагшан үхэр hарын 17
ВТОРНИК
гарагай 3
№23 (19363)
Газетын сэн хэлсээтэ.

ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ХҮДЭЛМЭРИИН ДОЛООН ХОНОГ

Буряад Республикын Правительствын Президиумэй февралиин 6-да болохо заседани дээрэ Захааминай болон Түнхэнэй аймагуудай ажахынуудта малай үбэлжэлгын ябаса тухай, 1996 ондо республикын хүн зониие ажалаар хангалгада нүлөөлхэ программа тухай, социальна hалбариин объектнүүдтэ дулаанай элшэ хүсэ хэрэглэлгын ашаг үрые дээшэлүүлхэ тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

Экологиин болон байгаали ашаглахын асуудалнуудаар республиканска зүблөөн февралиин 8-9-дэ болохо.

Буряад Республикын Президент Л. В. Потапов ажалайнгаа хэрэгээр Түнхэнэй болон Ахын аймагуудаар ябажа, ажалшадайнь хэрэгүүдтэй, ажабайдалтай танилсаха хараатай.

Правительствын Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. К. Агаловай хүтэлбэрилдэг министерствэнүүд болон албан зургаануудта хабарай тарилгын хүдэлмэридэ ажахынуудай бэлдэхэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэхэ байна. Ой модоной ажахын министерствын хүтэлбэрилэгшэд февралиин 5-hаа 8 болотор Россин Ой модоной ажахын федеральна албанай коллегиин заседанида хабаадаха юм. Үнгэрhэн жэлэй туршада ой модоной ажахын ажал ябуулга энэ долоон хоногто министерствэдэ мүн лэ шэнжэлэгдэхэ байна. Байгал дээрэ хангалтагүй үзэгдэлнүүдэй тохёолдожо байhан ушарай технико-экономическа үндэhэ hуури зохёохын тула Уhанай ажахын комитедтэ документаци бэлдэгдэхэ.

Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо А. Н. Жильцовой харгалзалан хүтэлбэрилдэг Экономикын министерствэдэ 1996 ондо федеральна бюджедhээ hомологдохо тусхай зорилготой программануу, эдэнэй хэмжээнүүд тододхогдохо байна. Хойто-Байгалай аймагай болон Северобайкальск хотын бюджедэй гүйсэдхэлые Финансын министерство үргэлжэ дээрэнь шалгаха, республика дотор эд бараанай урьhаламжын тусхай зорилготойгоор ямараар хэрэглэгдэдэг байhые шалгаха мэдээсэлые согсолхо. Статистикын талаар гүрэнэй комитет үхэр малай тоо бүридхэл абаха байна.

Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Л. Ч. Нимаевагай харгалзалан ударидадаг Залуушуулай хэрэгүүдэй, аяншалгын, физическэ культура болон спортын талаар гүрэнэй комитет Байгал шадарай нютагуудта аяншалгын эблэлэй суглаае февралиин 6-hаа 11 болотор үнгэргэхэ. Хүндэ атлетикээр республикын түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн февралиин 5-hаа 11, даамаар мүрысөөн февралиин 5-8-да эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Социальна хамгаалгын министерство пенсинүүд болон тэдхэмжэнүүдые саг соонь түлэхэ асуудалаар Улаан-Үдэ хотын почтын таhагуудые шалгаха юм. Эрдэм hуралсалай министерствэдэ энэ долоон хоног айхабтар хүшэр хүндэ байхаар хүлеэгдэнэ. Республикын оюутадай олимпиадада бэлдэхэ асуудалаар НИРС-ын республиканска соведэй заседани февралиин 8-да үнгэргэгдэхэ. Мухар-Шэбэрэй аймагай hургуулинуудай багшанарай зүблөөн болон Яруунын аймагай залуу багшанарай слёт февралиин 9-дэ болохо.

Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Л. П. Табалаевай харгалзалан ударидадаг промышленностиин элшэ хүсэнэй ба транспортын министерствэдэ үнгэрhэн жэлдэ промышленностиин ажал хэрэгүүдэй ямар байдалтай байhаниинь шэнжэлэгдэхэ. Барилгын болон архитектурын министерствэдэ барилгын комплексдо түлбэринүүдэй талаар үри шэридэ оролгые усадхаха асуудалнууд хаража үзэгдэхэ байна. 1996-2005 онуудта республикын гадаадын экономическа ажал ябуулгые багсаамжалан тодорхойлолго Гадаадын экономическа холбооной министерствэдэ зохёогдохо юм. Граждан оборонын ба онсо байдалай хэрэгүүдэй талаар комитет Сэлэнгын аймагта граждан оборонын ямар байдалтай байhые шалгаха.

Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Н. А. Астапенкын хүтэлбэрилдэг Зөөри эрхилхэ талаар гүрэнэй комитедтэ "Бурятмебель", "Челутайлес" гэжэ акционернэ бүлгэмүүдэй, "Гэсэр" гостиницын захиргаанай республикын Президентдэ хандаhан Хандалга тушаа дурадхалнууд бэлдэгдэжэ байна. Республикын Зөөриин жаса Сэлэнгын холимог тэжээлэй заводой дүүргэгдээгүй барилгын объектые худалдаха талаар аукцион - февралиин 6-да, "5-дахи хилээмэнэй бааза", "Домостроитель Азии", "Буряткнига", "Ливона" болон бусад акционернэ бүлгэмүүдэй акцинуудые худалдаха мүнгэнэй аукцион февралиин 8-да үнгэргэгдэхэ юм. Жэлэй дүнгүүдээр Зэдын, Захааминай болон Түнхэнэй аймагуудай типографинуудай мүнгэн hангай-экономическа ажал ябуулгые шэнжэлхэ хүдэлмэри ябуулагдаха.

Буряад Республикын Президентын ба Правительствын хэблэлэй албан.

ТУСХАЙ БҮЛЭГ БАЙГУУЛАГДАБА

Буряад Республикын Правительствын захиралтаар "Районно газетэнүүдые экономическа талаhаа дэмжэхэ тухай" Хуулиин проектые зохёон табиха талаар хүдэлмэриин бүлэг байгуулагдаба.

Республикын Журналистнуудай холбооной түрүүлэгшэ В. П. Ерохин тус бүлэгые толгойлно. Хуулиин проект Правительствын үзэмжэдэ мартын 15-да табигдаха юм.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албан.

Буряад Республикын Арадай Хуралай ТОГТООЛ

РОССИН ФЕДЕРАЦИИН ПРЕЗИДЕНТДЭ БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХАНДАЛГА ТУХАЙ

Чечен Республикада сэрэгэй ябуулганнуудай эршэмтэйгээр hэргээгдэhэнhээ, Россин эрхэтэдэй олоороо алуулhанhаа уламжалан, Буряад Республикын Арадай Хурал **иигэжэ тогтооно:**

1. Россин Федерациин Президент Б. Н. Ельциндэ хандаhан Хандалгын текстые баталха (хабсаргагдана).

2. Тус Хандалгые Россин Федерациин Президент Б. Н. Ельциндэ эльгээхэ.

3. Хандалгын текстые Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Федерациин Соведтэ, Гүрэнэй Дүүмэдэ эльгээхэ

Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ М. И. СЕМЕНОВ.

Улаан-Үдэ хото.

РОССИН ФЕДЕРАЦИИН ПРЕЗИДЕНТДЭ БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХАНДАЛГА

ХҮНДЭТЭ БОРИС НИКОЛАЕВИЧ!

Чечняда хоёрдохи жэлээ үргэлжэлүүлэгдэжэ байhан сэрэг дайнай ябуулганууд федеральна сэрэгүүдэй хүсөөр Чечен Республикада конституционно гурим hэргээхэ гэhэн шиидхэбэриин алдуу эндүүтэй байhые элирхэйлэн гэршэлнэ.

Тэрэниие үргэлжэлүүлhэнhээ уламжалан, манай общество дотор экономическа ба моральна хохидол улам ехээр тохёолдуулагдана; эгээл хангалтагүй юумэниинь гэхэдэ, олон мянган хүнэй ами наhа таhалhан ушарые юугээршье сагааруулхын аргагүй, байна.

Россин болон Буряадай хүн зоной олонхидто ойлгогдосогүй шуhата муухай хэрэгтэ түрэлхи гэрhээ олон мянган модоной газарта нютагаймнай гол түлэб 18-20 наhанай эдир залуу хэдэн арбаад хүбүүд наhа бараба.

Бидэ Танда иимэ эрилтэнүүдые табинабди:

- Чечен Республикын газар дайда дээрэhээ сэрэгүүдые дары гаргажа, дайнай ябуулганууде болюулха;
- эндэхи оршон байдалда бодото нүлөө үзүүлхэ зэбсэгтэ бүлэглэлнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй хёмороое политическэ аргаар гуримшуулха тухай хөөрэлдөөнүүдые эхилхэ;
- сэрэг дайнай бүхы ябуулганууде бүрин хүсэдөөр болюулагдатар, Чечен Республикын экономико hэргээхэ хэмжээ ябуулганууда мүнгэ hомололгые зогсоохо.

Хурьга абаха - харюусалгатай хаhа

ТАБЯАД ХУРЬГАН

Яруунын аймагай хүдөө ажахын "Яруунa" кооперативай эхэ хонидой отаранууд дээрэ түл абаха харюусалгатай хаhа эхилбэ. Ахалагша хонишон Борис Батуевич Будаевай даадаг бригадын гэшүүд түрүүлэн, түл абаха хаhаяа захалжа, мүнөө эндэ табяад хурьган тоологдоно. Бэрхэ хонишон түл абалгадаа түгэс бэлдээ юм. Байра байдалаа hайнаар түхеэрhэн, харша хаамагуудаар холбожо, хорёонуудаа бодхоohон байна.

Үбhэн, зелёнко, hолоомон гэхэ мэтэ зүйлэй тэжээл яhала элбэг бии. Хонидой, томо болоhон хурьгадай долёохо дабhан асарагданхай. Юрэдөөл, Борис Будаевич байгша ондо hайнаар хүдэлжэ, шадаал haa, олон хурьгадые абажа түлжүүлхээр шиидэнхэй.

Д-Ц. ДОРЖИЕВА.

ХОНИШОД ЕХЭ СҮЛӨӨГҮЙ

Үбэлэй hаари хүйтэнэй эдэ үдэрнүүдтэ Яруунын аймагай "Победа" колхозой эхэ хонидой отаранууд дээрэ ехэл сүлөөгүй хаhань оронхой. Эхэ хонидой дүрбэн отарада тус тустань 200-аад хурьган абтаба. Бэшэшье отаранууда түл абалга hаянайл эхилбэ.

Ажахын 6420 эхэ хонинhоо мүнөө жэлдэ түл абтахань гээшэ.

Манай корр.

РОССИН ФЕДЕРАЦИ
ФЕДЕРАЛЬНА ХУУЛИ

Россин Федерациин Президентые hунгаха тухай

1995 оной апрелиин 21-дэ Гүрэнэй Дүүмэдэ баталан абтаа, 1995 оной майн 4-дэ Федерациин Соведээр hайшаагдаа.

Түгэсхэл. Эхиниинь январиин 30—най, 31—нэй, февралиин 2—ой дугаарнуудта.

Дуугаа үгэлгын дүнгүүд тухай протоколые карандашаар бэшэжэ, тэрээндэ ямар бэ даа заhабаринуудые оруулжа болохогүй. Участково hунгуулиин комиссиин протокол соо алдуунуудые, тааралдан зохилдоогүй юумэ элирүүлбэл, мүн протокол табилгын хэр зүб байhанда hэжэглэбэл, дээдэ талынь hунгуулиин комисси зохихо участково hунгуулиин комиссиин hунгагшадай дуугаа үгэлгые дахинаа тоолон гаргаха тухай шиидхэбэри абаха эрхэтэй. Дээдэ таладань байhай hунгуулиин комиссиин гэшүүнэй (гэшүүдэй) байха үедэ участково hунгуулиин комисси hунгагшадай дуугаа үгэлгые дахинаа тоолон гаргадаг.

Тэрээндэ гараа табиhанайнь hүүлээр участково hунгуулиин комиссиин протоколой нэгэдэхи хэhэг нютагай зохихо hунгуулиин комиссида дары эльгээгдэдэг.

hунгагшадай үгэhэн дууе тоололгын үедэ байhан кандидадуудай адаглагшадай, hунгуулиин нэгэдэлнүүдэй, hунгуулиин бүлэглэлнүүдэй, гадаадын (уласхоорондын) адаглагшадай, олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй түлөөлэгшэдэй байха үедэ участково hунгуулиин комиссиин зүбшэхы дуунай эрхэтэй гэшүүдэй списогүүдтэй, ласадагдаhан hунгуулиин бюллетеньнүүдтэй хамта протоколой хоёрдохи хэhэг тэрэнэй хүдэлмэриин дүүрэтэр участково hунгуулиин комиссиин секретарьта хадагалагдадаг.

Танилсуулхынь тула протоколой гурбадахи хэhэг кандидадуудай этигэмжэтэ нюурнуудта, адаглагшадта, участково hунгуулиин комиссиин зүбшэхы дуунай эрхэтэй гэшүүдтэ, олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй түлөөлэгшэдтэ үгтэдэг.

Россин Федерациин газар дайдаhаа газаа талада байгуулагдаhан участково hунгуулиин комиссинууд дуугаа үгэлгын дүнгүүд тухай протоколой нэгэдэхи хэhэгые тэрээндэ хамтадхагдамал документнүүдтэй хамта Россин Федерациин Түбэй hунгуулиин комиссида сэхэ эльгээдэг.

hунгуулиин документнүүд, тэрэ тоодо hунгуулиин бюллетеньнүүд hунгалтын дүнгүүдэй хуулитаар соносхогдоhоной hүүлээр арбан хоногhоо оройтуулангүй зохихо hунгуулиин комиссинуудта дамжуулагдадаг.

СТАТЬЯ 53. Дуугаа үгэлгын дүнгүүдые нютагай hунгуулиин комиссяар тодоруулга

Дуугаа үгэлгын дүнгүүд тухай участково hунгуулиин комиссинуудай протоколдо үндэhэлэн, тэдээн соо бии байhан баримтануудые хамтадхаад, нютагай hунгуулиин комисси hунгалтаhаа хойшо гурбан үдэрhөө оройтуулангүй зохихо газар дээрэ дуугаа үгэлгын дүнгүүдые тодоруулдаг. Нютагай hунгуулиин комиссиин шиидхэхы дуунай эрхэтэй гэшүүд участково hунгуулиин комиссинуудай протоколнууд соохи баримта мэдээнүүдые хамтадхадаг.

Дуугаа үгэлгын дүнгүүдээр нютагай hунгуулиин комисси протокол табижа, энэ газар дээрэ хэды участково hунгуулиин комиссинуудай тоо участково hунгуулиин комиссинуудай протоколнуудай тоо тухай баримтануудые бэшээд, тэдэнэй үндэhөөр дуугаа үгэлгын дүнгүүд тухай, тус Федеральна Хуулиин 52-дохи статьягай юhэдэхи хубяар тогтоогдоhон участково hунгуулиин комиссинуудай протоколнуудай хамтадхагдамал баримтануд тухай протокол табидаг.

Нютагай hунгуулиин комиссиин тогтоол гурбан хэhэгээр бэшэгдэжэ, нютагай hунгуулиин комиссиин бии байhан бүхы гэшүүд гараа табидаг. Энэ газар дээрэхи бүхы участково hунгуулиин комиссинуудай протоколнуудай баримтануудтай хамтадхагдамал таблица протоколдо заабол хабсаргагдадаг. Юрэнхы дээрэнь гү, али тэрэнэй зарим дүримүүдээр протоколые буруушааhан нютагай hунгуулиин комиссиин гэшүүн өөрын онсо hанамжаяа протоколдо хабсаргажа, тэрээн тухай протоколдо зохихо тэмдэглэл хэхэ эрхэтэй.

Тус Федеральна Хуулиие хазагайруулhан тухай дуугаа үгэлгын үдэр нютагай hунгуулиин комиссида орohон гомдолнууд (мэдүүлгэнүүд), мүн эдээн тушаа hунгуулиин абаhан шийдхэбэринүүд протоколой нэгэдэхи хэhэгтэ хамтадхагдадаг. Гомдолнуудай (мэдүүлгэнүүдэй) болон нютагай hунгуулиин комиссиин шиидхэбэринүүдэй гараа табижа баталhан буулгабаринуудые протоколой хоёрдохи хэhэгтэ хамтадхагдадаг.

Тэрээндэ гараа табиhанай hүүлээр нютагай hунгуулиин комиссиин протоколой нэгэдэхи хэhэг, хамтадхагдамал таблица Россин Федерациин субъектые hунгуулиин комиссида дары эльгээгдэдэг.

Протоколой хоёрдохи хэhэг болон хамтадхагдамал таблица участково hунгуулиин комиссинуудай протоколнуудтай, нютагай hунгуулиин комиссиин зүбшэхы дуунай эрхэтэй гэшүүдэй, кандидадуудhаа, hунгуулиин нэгэдэлнүүдhээ, hунгуулиин бүлэглэлнүүдhээ эльгээгдэhэн адаглагшадай, гадаадын (уласхоорондын) адаглагшадай, дуугаа үгэлгын дүнгүүдые тогтоолгын, протокол табилгын үедэ байлсаhан олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй түлоолэгшэдэй списогүүдтэй хамта тэрэнэй хүдэлмэриин дүүрэтэр нютагай hунгуулиин комиссиин секретарьта хадагалагдадаг.

Танилсахынь тула протоколой гурбадахи хэhэг болон хамтадхагдамал таблица кандидадуудай этигэмжэтэ нюурнуудта, адаглагшадта, нютагай hунгуулиин зүбшэхы дуунай эрхэтэй гэшүүдтэ, олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй түлөөлэгшэдтэ үгтэдэг.

СТАТЬЯ 54. Россин Федерациин субъектын hунгуулиин комиссиин дуугаа үгэлгын дүнгүүдые тодорхойлолго.

Дуугаа үгэлгын дүнгүүд тухай территориальна hунгуулиин комиссинуудай протоколнуудай үндэhөөр Россин Федерациин субъектын hунгуулиин комисси hунгалтануудай hүүлээр арбан үдэрhөө хойшо болгонгүйгөөр Россин Федерациин субъектын дэбисхэр дээрэ дуугаа үгэлгын дүнгүүдые тодорхойлдог. Россин Федерациин субъектын шиидхэхы дуутай hунгуулиин комиссиин гэшүүд территориальна hунгуулиин комиссинуудай протоколнууд соо байhан мэдээнүүдые хаража үзэдэг, хамтадхадаг.

Дуугаа үгэлгын дүнгүүдээр Россин Федерациин субъектын hунгуулиин комисси протокол соо Россин Федерациин субъектын дэбисхэр дээрэхи территориальна hунгуулиин комиссинуудай протоколнуудай тоонууд тухай мэдээнүүд, мүн тус Федеральна хуулиин 52-дохи статьягай юhэдэхи хубяар тодорхойлогдоhон территориальна hунгуулиин комиссинуудай протоколнуудай мэдээнүүд оруулагдадаг.

Россин Федерациин субъектын hунгуулиин комиссиин протокол гурбан хэhэгээр бэшэгдэжэ, Россин Федерациин субъектын hунгуулиин комиссиин гэшүүдэй гар табигдадаг. Россин Федерациин зохихо субъектын бүхы территориальна hунгуулиин комиссинуудай протоколнуудай мэдээнүүдтэй таблица протоколдо уялгата гуримаар оруулагдадаг. Россин Федерациин субъектын hунгуулиин комиссиин протоколые бүхыдэнь гү, али тэрэнэй зарим дүримүүдые буруушаабал, протоколдо өөрынгөө онсо hанамжатай хабсарталта оруулха эрхэтэй. Протокол соо энээн тухай зохихо тэмдэглэл оруулагдадаг. Тус Федеральна хуули эбдэhэн тухай гомдолнууд, мэдүүлгэнүүд (дуугаа үгэлгын үдэр Россин Федерациин субъектын hунгуулиин комиссида орohон), мүн тэдээгээр hунгуулиин комиссиин абаhан шиидхэбэринүүд протоколой түрүүшын хэhэгтэ хабсаргагдадаг. Россин Федерациин субъектын hунгуулиин комиссиин шиидхэбэринүүд болон гомдолнуудай (мэдүүлгэнүүдэй) буулгабаринууд протоколой хоёрдохи хэhэгтэ хабсаргагдадаг.

Россин Федерациин субъектын hунгуулиин комиссиин протоколой түрүүшын хэhэг (гар табигдаhан) болон хамтадхагдаhан таблица тэрэ дары Россин Федерациин Түбэй hунгуулиин комиссида эльгээгдэдэг.

Протоколой хоёрдохи хэhэг ба хамтадхагдамал таблица территориальна hунгуулиин комиссинуудай протоколнуудтай, Россин Федерациин субъектын зүблэхы дуутай hунгуулиин комиссинуудай гэшүүдэй, кандидадуудай, hунгуулиин нэгэдэлнүүдэй, hунгуулиин хамтаралнуудай, гадаадын (уласхоорондын) ажаглан харагшадай, олондо мэдээсэл тараалгын хэрэгсэлнүүдэй түлөөлэгшэдэй (дуугаа үгэлгын дүнгүүдые тодорхойлогын үедэ байлсаhан) списогүүдтэй хамта Россин Федерациин субъектын hунгуулиин комиссиин секретарьта хадагалагдадаг.

Протоколой гурбадахи хэhэг ба хамтадхагдаhан таблица кандидадуудай этигэмжэтэ нюурнуудта, ажаглан харагшадта, зүблэхы дуутай участково hунгуулиин гэшүүдтэ, олондо мэдээсэл тараалгын хэрэгсэлнүүдэй түлөөлэгшэдтэ танилсахыень үгтэдэг.

Россин Федерациин субъектын hунгуулиин комиссинуудай протоколнууд соо алдуу эндүүнүүдэй элирүүлэгдэбэл, Россин Федерациин Түбэй hунгуулиин комисси hунгагшадай дуугаа үгэлгые дахяад тоололгые Россин Федерациин субъектын зохихо hунгуулиин комиссида даалгаха шиидхэбэри абаха эрхэтэй. Россин Федерациин субъектын hунгуулиин комисси Россин Федерациин Түбэй hунгуулиин комиссийн гэшүүнэй (гэшүүдэй) хабаадалгатайгаар hунгагшадай дахяад дуугаа үгэлгые үнэргэдэг.

Россин Федерациин субъектнүүдэй hунгуулиин комиссинуудай, территориальна болон участково hунгуулиин комиссинуудай бүхы документнүүд 6 hараhаа бага бэшэ болзор соо, дуугаа үгэлгын болон hунгалтануудай дүнгүүд тухай протоколнууд удаадахи hунгалтануудые үнэргэхэ болзор гаргалга хүрэтэр хадагалагдадаг.

СТАТЬЯ 55. Россин Федерациин Президентын hунгалтын дүнгүүдые тодорхойлолго.

Россин Федерациин субъектнүүдэй hунгуулиин комиссинуудай протоколнуудай, мүн участково hунгуулиин комиссинуудай (Россин Федерациин дэбисхэрhээ гадуур байгуулагдаhан) протоколнуудай үндэhоор (тэдээн соохи мэдээнүүдые хамтадхажа) Россин Федерациин Түбэй hунгуулиин комисси hунгалтануудай hүүлээр 15 үдэрhоо хойшо болгонгүйгоор Россин Федерациин Президентын hунгалтануудай дүнгүүдые тодорхойлдог. Россин Федерациин Түбэй hунгуулиин комиссиин шиидхэхы дуутай комиссиин гэшүүд hунгуулиин комиссинуудай протоколнууд соохи мэдээнүүдэй хамтадхалые бэелүүлдэг.

Дуугаа үгэлгэдэ хабаадаhан hунгагшадай хахадhаа олонхиинь дуугаа үгэhэн байгаа hаа, тус кандидатура Россин Федерациин Президентээр hунгагдаа гэжэ тоологдодог.

Дуугаа үгэлгэдэ хабаадаhан hунгагшадай тоо hунгуулиин хайрсагууд соо хэгдэhэн hунгуулиин бюллетеньнүүдэй (тогтоогдоhон түхэлтэй) тоогоор тодорхойлогдодог.

Списогүүдтэ оруулагдаhан hунгагшадай хахадhаа үсөөниинь хабаадаа hаань, hунгалта болоогүй гэжэ мэдэрэгдэдэг.

Списогүүдтэ оруулагдаhан hунгагшадай гар табилганууудай тоогоор (hунгуулиин бюллетеньнүүдые абалгын үедэ) hунгалтануудта хабаадаhан hунгагшадай тоо тодорхойлогдодог.

Тус Федеральна хуули эбдэгдэжэ, hунгагшадай дуугаа үгэлгын дүнгүүдые зүбөөр тодорхойлхын аргагүй байгаа гээшэ hаань, Россин Федерациин Түбэй hунгуулиин комисси hунгалтанууд болобогүй гэжэ мэдэрдэг.

Россин Федерациин Түбэй hунгуулиин комисси Россин Федерациин Президентын hунгалтын дүнгүүд тухай удаадахи мэдээнүүдые оруулhан протокол зохёон бэшэдэг:

Россин Федерациин субъектнүүдэй hунгуулиин комиссинуудай тоо болон Россин Федерациин дэбисхэрhээ гадуур байгуулагдаhан участково hунгуулиин комиссинуудай тоо (амяарандань);

Россин Федерациин субъектнүүдэй hунгуулиин комиссинуудай протоколнуудай тоо болон Россин Федерациин дэбисхэрhээ гадуур байгуулагдаhан участково hунгуулиин комиссинуудай протоколнуудай тоо (тэдэнэй үндэhөөр тус протокол зохёогдодог);

списогтэ оруулагдаhан hунгагшадай (нэмэлтэ списогтэ оруулагдаhан hунгагшадтай хамта) тоо бүридхэл;

участково hунгуулиин комиссинуудта үгтэhэн hунгуулиин бюллетеньнүүдэй тоо;

hунгуулиин участогуудта hунгалтын үдэр hунгагшадта үгтэhэн hунгуулиин бюллетеньнүүдэй тоо бүридхэл;

дуугаа үгэлгын байрануудhаа ондоо тээ дуугаа үгэhэн hунгагшадта үгтэhэн hунгуулиин бюллетеньнүүдэй тоо бүридхэл;

хэрэглэгдэхэеэ болиhон hунгуулиин бюллетеньнүүдэй тоо;

hунгуулиин хайрсагууд соохи хэгдэhэн hунгуулиин бюллетеньнүүдэй тоо;

зүб гэжэ тоологдоhон hунгуулиин бюллетеньнүүдэй хамтын тоо;

буруу гэжэ тоологдоhон hунгуулиин бюллетеньнүүдэй хамтын тоо (нэгэшье тэмдэг оруулагдаагүй hунгуулиин бюллетеньнүүдэй тоо амяарайнь бэшэгдэдэг);

hунгуулиин бюллетеньдэ оруулагдаhан кандидадуудай фамилинууд, нэрэ, обогууд (тэдэнэй адли байбал, ондоо мэдээнүүд хабсаргагдаhан байха ёhотой);

кандидат бүхэнэй түлөө hунгагшадай дуугаа үгэлгын тоо;

бүхы кандидадуудые буруушааhан hунгагшадай тоо;

Россин Федерациин Президентын hунгалтын дүнгүүд тухай протоколдо уялгата гуримаар хамтаруулhан дүнгүүдэй таблица (Россин Федерациин субъектнүүдэй бүхы hунгуулиин комиссинуудай болон Россин Федерациин дэбисхэрhээ гадуур байгуулагдаhан участково hунгуулиин комиссинуудай протоколнуудай мэдээнүүдые оруулhан) хабсаргагдадаг.

Россин Федерациин Түбэй hунгуулиин комисси протоколдо гар табиhанай hүүлээр гурбан үдэрэй туршада олондо мэдээсэл тараалгын хэрэгсэлнүүдтэ Россин Федерациин Президентын hунгалтын дүнгүүд тухай соносхол хэдэг.

СТАТЬЯ 56. Дахяад дуугаа үгэлгэ

Хэрбээ Россин Федерациин Президентын тушаалда хоёрhоо үлүү кандидадай hунгуулиин бюллетеньдэ оруулагдажа, нэгэниинь hунгагдаагүй hаань, Россин Федерациин Түбэй hунгуулиин комисси hунгагшадай эгээн олон дуу абаhан хоёр кандидадаар Россин Федерациин Президентые hунгаха талаар дахяад дуугаа үгэлгые томилдог.

Тус федеральна хуулиин эрилтэнүүдые сахижа, hунгалтануудай дүнгүүдые тодорхойлhон сагhаа 15 үдэрhөө хойшо болгонгүйгөөр дахяад дуугаа үгэлгэ үнэргэгдэдэг. Россин Федерациин Түбэй hунгуулиин комиссиин зохихо шиидхэбэриин абтаhан сагhаа хоёр үдэрhөө хойшо болгонгүйгөөр олондо мэдээсэл тараалгын хэрэгсэлнүүдтэ дахяад дуугаа үгэлгые үнэргэхэ тухай мэдээсэдэг.

Дахяад дуугаа үгэлгые үнэргэхэ болзор хүрэтэр Россин Федерациин Президентын тушаалда нэгэ кандидадай үлэбэл, Россин Федерациин Түбэй hунгуулиин комиссиин шиидхэбэреэр урдахи hунгалтануудта hунгагшадай эгээн олон дуу абаhан

кандидат (шэлэгдэhэн кандидадуудай hүүлээр) хоёрдохи кандидат болгогдодог.

Дахяад дуугаа үгэлгын дүнгүүдээр нүгөөдэ кандидадhаа олон хүнэй дуугаа үгэлгэдэ хүртэhэн кандидат hунгагдаhанда тоологдодог.

СТАТЬЯ 57. hунгалтые Дахяад Үнгэргэлхэ.

Хэрбээ Россин Федерациин Президентын hунгалтануудай болоогүй гэжэ мэдэрэгдэбэл гү, али дахяад дуугаа үгэлгын үедэ Россин Федерациин Президентээр нэгэнье кандидадай hунгагдаагүй байбал, Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Федерациин Совет Россин Федерациин Президентын дахяад hунгалтануудые томилдог.

Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидадые дэбжүүлгэ болон бүридхэлдэ абалга, дахяад hунгалтануудые үнгэргэлгэтэй холбоотой hунгуулиин бусад ябуулганууд тус Федеральна хууляар тогтоогдоhон гуримаар бэелүүлэгдэдэг. Дахяад hунгалтануудай үедэ тус федеральна хууляар тодорхойлогдоhон hунгуулиин ябуулганууудай болзор гурбанай нэгэ хубяар үсөөрүүлэгдэдэг. Дахяад hунгалтануудые үнгэргэхэ тухай соносхол олондо мэдээсэл тараалгын хэрэгсэлнүүдтэ толилогдодог.

Эхин hунгалтануудай үнгэргэгдэhэн үдэрhөө дүрбэн hараhаа хойшо болгогдонгүйгөөр дахяад hунгалтануд үнгэргэгдэдэг.

Хэрбээ дахяад hунгалтануудай үнгэргэгдэхэ болоо hаань, эхин hунгалтануудые гү, али дахяад дуугаа үгэлгые буруушаан болюулгада үндэhэн боложо үгэhэн хуули буса ябуулганууде гаргаhан кандидадууд дахяад hунгалтануудта хабаадуулагдадаггүй.

СТАТЬЯ 58. Россин Федерациин Президентын hунгалтын дүнгүүдые хэблэлдэ гаргалга.

Россин Федерациин субъект, дэбисхэр, hунгуулиин участок бүхэндэ үнгэргэгдэhэн дуугаа үгэлгын дүнгүүд (зохихо hунгуулиин комиссин протокол соохи мэдээнүүдэй хэмжээн соо) ямаршье hунгагшада, ажаглан харагшада, мүн олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй түлөөлэгшэдэ харуулагдадаг.

hунгалтын hүүлээр табан үдэрhөө хойшолуулангүйгөөр территориальна hунгуулиин комисси дуугаа үгэлгын дүнгүүд тухай протокол соохи мэдээнүүдые толилдог. Харин участково hунгуулиин комиссинуудай дуугаа үгэлгын дүнгүүд тухай протоколнууд соохи мэдээнүүд hунгалтын hүүлээр арбан табан үдэрhөө хойшолуулагдангүйгөөр толилогдодог.

Россин Федерациин Түбэй hунгуулиин комисси олондо мэдээсэл тараалгын хэрэгсэлнүүдтэ Россин Федерациин Президентын hунгалтын дүнгүүдые, тэрэ тоодо Россин Федерациин субъектнүүдэй бүхы hунгуулиин комиссинуудай дуугаа үгэлгын дүнгүүд тухай протоколнууд соохи мэдээнүүдые hунгалтын hүүлээр hараhаа хойшо болгонгүйгөөр толилдог.

Россин Федерациин Президентын hунгалтын hүүлээр гурбан hараhаа хойшо болгонгүйгөөр Россин Федерациин Түбэй hунгуулиин комисси оорынгоо хэблэлэй зургаанда дуугаа үгэлгын болон hунгалтын дүнгүүд тухай мэдээсэл (участково hунгуулиин комиссинуудhаа бэшэ бүхы hунгуулиин комиссинуудай протоколнуудай дүүрэн мэдээнүүдые оруулhан) гаргадаг.

СТАТЬЯ 59. Автомат оньhоор бүтээгдэhэн мэдээсэл хэрэглэлгэ.

hунгалтануудай үедэ автомат оньhоор бүридхэгдэhэн мэдээсэл хэрэглэhэн ушарта hунгуулиин комисси өөhэдынгөө гэшүүдэй дундаhаа шиидхэхы ба зүблэхы дуутай бүлэг байгуулдаг (автомат оньhоор бүридхэгдэhэн мэдээсэл хэрэглэлгын хойноhоо хинан шалгаха). hунгуулиин комиссиин бүхы гэшүүд тэрээндэ оруулагдадаг ба тэрээнhээ гаргагдадаг ямаршье мэдээсэлтэй танилсаха эрхэтэй.

Дуугаа үгэлгын эхинhээ ба Россин Федерациин Түбэй hунгуулиин комиссиин протоколдо гар табилга хүрэтэр автомат оньhоор бүридхэгдэhэн мэдээсэлэй гурим дуугаа үгэлгын болон тэрэнэй дүнгүүдые гаргалгын хойноhоо адаглахын түлөө хэрэглэгдэдэг.

Энэ үе соо hунгуулиин комиссинуудай мэдээсэлэй түбүүдэй бэе бэедээ ямар бэ нэгэ мэдээнүүдые дамжуулга хоригдодог.

Мэдээсэлэй системээр абтаhан дуугаа үгэлгын ябаса болон тэрэнэй дүнгүүд тухай мэдээнүүд уридшалан гаргагдаhан юридическэ хүсэгүй мэдээсэл гэжэ тоологдодог.

hунгуулиин комиссиин протоколдо (hунгуулиин комиссиин секретарьта хадагалагдадаг) мэдээсэлэй системэдэ оруулагдаhан мэдээнүүдтэй компьютерна текст хабсаргагдадаг. Мэдээсэлэй системые хэрэглэлгын хойноhоо хинаха талаар бүлэгэй гэшүүд ба мэдээсэл оруулалгын түлөө харюусагша гарнуудаа табижа, компьютераар гаргагдаhаниие гэршэлдэг.

БҮЛЭГ IX. РОССИН ФЕДЕРАЦИИН ПРЕЗИДЕНТЫН ТУШААЛДАА ОРОЛГО

СТАТЬЯ 60. Россин Федерациин Президентын тушаалдаа оролго.

Россин Федерациин Конституцитай болон тус федеральна хуулитай зохилдуулан hунгагдаhан Россин Федерациин Президент Россин Федерациин Түбэй hунгуулиин комиссиин Россин Федерациин Президентын hунгалтын дүнгүүд тухай соносхоноhо хойшо гушадахи үдэртөө тушаалдаа ородог.

Россин Федерациин мүнөө байhан Президент Россин Федерациин шэнэ Президентын тушаалдаа орохо болотор этигэмжэ түлөөлэгээ бэелүүлдэг.

БҮЛЭГ X. ЭРХЭТЭДЭЙ hУНГУУЛИИН ЭРХЭНҮҮДЫЕ ЭБДЭhЭНЭЙ ТҮЛӨӨ ХАРЮУСАЛГА

СТАТЬЯ 61. Эрхэтэдэй hунгуулиин эрхэнүүдые эбдэhэнэй түлөө харюусалга

Эдилгэ үгэлгын, мэхэлэлгын, хүсэ хэрэглэлгын арганууде хэрэглэhэн, hунгуулиин документнүүдтэ заhабари оруулhан, дуугаа үгэлгын дүнгүүдые зорюута буруугаар тооложо гаргаhан, үгы гэбэл, ондоо арга мэхэ хэрэглэжэ, Россин Федерациин эрхэтэнэй hунгаха эрхэеэ дүүргэхэдэнь, мүн hунгуулиин комиссиин, үгышье hаа, тэрэнэй гэшүүдэй хүдэлмэридэ hаалта хэhэн, кандидадууд тухай хуурмаг мэдээнүүдые тарааhан, кандидадай нэрэ хүндые унагааhан бусад ябуулганууде хэhэн хүнүүд, тиихэдэ кандидадуудай, ажаглагшадай, тэрэ тоодо радиадын (уласхоорондын) ажаглан харагшадай этигэмжэтэ нюурнуудай хуули ёhоной ажал ябуулгада зорюута hаалта хэгшэд административна гү, али уголовно харюусалгада хабаадуулагдадаг.

БҮЛЭГ XI. ТҮГЭСХЭЛЭЙ ДҮРИМҮҮД

СТАТЬЯ 62. Тус федеральна хуулиин хүсэндөө оролго.

Тус федеральна хуули толилогдоhон үдэрhөө хойшо хүсэндөө ородог.

Россин Федерациин Президент
Б.ЕЛЬЦИН.

Москва, Кремль.
1995 оной майн 17.

Хабсаргалта 1

ГАР ТАБИЛГЫН ХУУДАhАН

_____

(Россин Федерациин субъект; Россин Федерациин эрхэтэдэй гар табилгын оронhоо гадуур суглуулагдабал, тус хариин гүрэн заагдадаг)

Бүридхэлдэ абалгын үнэмшэлгын номер_____

Бидэ, доро гар табигшад, Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидадаар_____

түрэhэн_____ажалладаг_____

ажаhуудаг Россин Федерациин эрхэтэн_____

_____hунгуулиин **нэгэдэлээр** дэбжүүлэгдэhэниие дэмжэнэбди.

N п/п	Обог,нэрэ, алдар	Түрэhэн үдэр	Ажаhуудаг газар	Паспорт гү, али тэрэниие үнэмшэлhэн документын сери ба номер	Гар табилгын үдэр	Гар табилга
1						
2						

Гар табилгын хуудаhа баталнаб:_____

_____

(гар табилганууде суглуулагшын обог, нэрэ, алдар, ажаhуудаг газар, паспорт гү, али тэрэниие үнэмшэлhэн документын сери ба номер)

(Гар табилга ба hара, үдэр)

hунгуулиин **нэгэдэлэй** бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэ:_____

_____

(hунгуулиин **нэгэдэлэй** бүрин эрхэтэ түлөөлэгшын обог, нэрэ, алдар, ажаhуудаг газар, паспортын гү, али тэрэниие үнэмшэлhэн документын сери ба номер)

(Гар табилга ба hара, үдэр)

Хабсаргалта 2

ГАР ТАБИЛГЫН ХУУДАhАН

_____

(Россин Федерациин субъект; Россин Федерациин эрхэтэдэй гар табилгын оронhоо гадуур суглуулагдабал, тус хариин гүрэн заагдадаг)

Бүридхэлдэ абалгын үнэмшэлгын номер_____

Бидэ, доро гар табигшад, Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидадаар_____

түрэhэн_____ажалладаг_____

ажаhуудаг Россин Федерациин эрхэтэн_____

_____hунгуулиин **бүлэгөөр** дэбжүүлэгдэhэниие дэмжэнэбди.

N п/п	Обог,нэрэ, алдар	Түрэhэн үдэр	Ажаhуудаг газар	Паспорт гү, али тэрэниие үнэмшэлhэн документын сери ба номер	Гар табилгын үдэр	Гар табилга
1						
2						

Гар табилгын хуудаhа баталнаб:_____

_____

(гар табилганууде суглуулагшын обог, нэрэ, алдар, ажаhуудаг газар, паспорт гү, али тэрэниие үнэмшэлhэн документын сери ба номер)

(Гар табилга ба hара, үдэр)

hунгуулиин **бүлэгэй** бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэ:_____

_____

(hунгуулиин **бүлэгэй** бүрин эрхэтэ түлөөлэгшын обог, нэрэ, алдар, ажаhуудаг газар, паспортын гү, али тэрэниие үнэмшэлhэн документын сери ба номер)

(Гар табилга ба hара, үдэр)

ЕРЭЭДҮЙН МЭРГЭЖЭЛТЭДЫЕ БЭЛДЭХЭ

("УФУК" гэжэ нэрлэгдэһэн эрдэм һуралсалай түүрэг фирмын жасые байгуулгын баяр ёһололһоо тэмдэглэл)

Һүүлэй үедэ эрдэм-һуралсалай эмхинүүд хубилагдажа, лицейнүүд, гимназинууд, бусад гүхэлнүүд манай республика дотор бии болгогдоо. Гурбан жэлэй саана буряад-түүрэг лицей Улаан-Үдэдэмнай бии болгогдожо, тэндэ гансал хүбүүд һурадаг болонхой.

Һаяхан "Бурятия" гостиницын хоёрдохи дабхарай ресторан соо "УФУК" гэжэ түүрэг эрдэм һуралсалай фирмын жасые байгуулгын баяр ёһолол үнгэргэгдэһэн байна. Сонхонуудтань гурбан оцдоо тугууд (Россин, Буряад Республикын, Турциин) үлгоотэй байба. Һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн эдеэ хоолтой ута столдо баяр ёһололдо ерэһэн эрдэм һуралсалай хүдэлмэрилэгшэд, багшанар, түүрэг айлшад, журналистнууд уригдажа һууба.

—Буряад Республикын Президент, господин Потаповай, эрдэм һуралсалай дарганар Сергей Намсараев, Дулма Дугарова, бусадай дэмжэлгээр буряад-түүрэг лицей нээгдэжэ, хүүгэдые дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлхэ, эсэгынгээ нэрэ нэрлүүлхэ хүнүүд болгохо ажал ябуулагдана. Энэ жаса бии болгоходоо, шадаха зэргээрээ туһа хүргэхэ зорилго табинабди. Тиихэдэ буряад, ород, түүрэг арадуудай хани барисаае саашадаа улам бэхижүүлхэ, тэрэшэлэн эрдэм һуралсалда, мүн бүхыдөө экономикын хүгжэлтэдэ туһалха хүсэлтэйбди. Хамтадаа Сибирьтэ (Саха Яхадта, Тывада, Хакасида) 3 лицей бии. Монголдо—2 лицей. Жасымнай байгуулгын баярые хубаалдахаяа ерэһэндэтнай баярые хүргэнэбди,—гэжэ тус жасын президент, захиргаанай гулваа Садеттин Башер хэлээд, бултаниие эдеэнэй дээжэһээ хүртэхые урриба.

Һүүлдэнь үгэ хэлэһэн республикын эрдэм һуралсалай министр С. Д. Намсараев түүрэг нүхэдөө амаршалха зуураа хүүгэдые һургаха гэжэ нанган хэрэг, хамта һуража, элдэб хэлэнүүдые суг үзэжэ, болбосоролой харгы руу, һайхан ерээдүй тээшэ хамта дабшаха гэһэн зорилго гол болоно, эбтэй эетэй, амгалан тэнүүн ажаһууя, сэхэ сэбэр харилсаанай мандаг гэжэ тэмдэглээ.

"Иимэ лицей байгуулга хадаа шэнэ онол арга, бүхэдэлхэйн эрилтэдэ хүрэмэ стандарт тээшэ һайн алхам болоно, тиигэжэ эрдэм һуралсалай энэ бүридэлдэ мүнгэ һомололгые бэелүүлхэ хэрэгтэ аша туһатай жаса гэжэ ойлгохо ёһотойбди. Һаяхан үнгэргэгдэһэн конференциин (эрдэмтэ, багша С. Г. Дугаровай 75 жэлэй ойдо зорюулагдаа) үедэ Шэтын, Эрхүүгэй багшанар, хүтэлбэрилэгшэд хотын һургуулинуудтай, тэрэ тоодо буряад-түүрэг лицейн яһала һайн үрэ дүнтэй ажалтай танилсаа" гэжэ хотымнай захиргаанай эрдэм һуралсалай таһагай начальник Д. Ц. Дугарова онсолоо.

Дүтэрхы хэлэтэй байнабди гэжэ хэлэһэн БГУ-гай профессор, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор Ш-Н. Р. Цыденжапов түүрэг хэлэн дээрэ амаршалга уншаба. БГУ-гайхид гарай бэлэг болгон баг барюулаа, буряад ёһоор хадаг дамжуулаа.

Жасын байгуулагдаһанай баяр ёһололдо СССР-эй арадай артист Ким Иванович Базарсадаев, буряад-түүрэг лицейн директор, господин Ахмед, директорэй орлогшо Василий Абгалович Буинов, хүүгэдээ һургадаг түрэлхид хабаадажа, үгэ хэлээ.

Эндэхи тайзан дээрэ буряад-түүрэг лицейдэ һурадаг хүбүүд концерт наада харуулаа. Түүрэг, англи хэлэнүүддээрэ дуунуудые тэдэнэр гүйсэдхэһэн байна. Илангаяа түүрэг, буряад, ород, англи хэлэнүүд дээрэ харуулагдаһан үзэгдэлэй удхаар эдэ хүбүүд энэ лицейн һүүлдэ дээшээ һуража, ерээдүйн президент, дипломат, ехэ ехэ тушаалтай хүнүүд болоһоноо харуулжа, эндэ сугларагшадые хүхеэбэ.

Хажуудаа һууһан буряад-түүрэг лицейдэ багшалдаг господин Ирфанбей (бей-господин гэһэн удхатай) гэжэ физикэ, биологи, химии заадаг 24 наһатай хоршэтэеэ танилсажа хоорэлдэбэбди. Анкарада университет дүүргэһэн, нюдэндөө шэлтэй, гонзод гэһэн сагаан шарайтай Ирфанбей хөөрэхэдөө, "манай һургадаг хүбүүд ехэ оролдосотой, тиимэһээ бидэншье һайнаар, дүрбэн тэгшээр һургаха гэжэ оролдонобди. Эдэ үхибүүд яһала һайн түүрэг хэлээ мэдэхэ болоо" гэжэ тэмдэглээд, нэгэ-хэдэн үгэдэ бидэнииешье һургаба.

Түүрэгээр "мер һааба" гэхэдээ, "сайн байна", харин "һошчокаал" гэ һаа; "баяртай" гэһэн удхатай. Саашадаа энэ түүрэг-буряад лицей тухай бэшэхэ, хөөрэхэ тухай энэ лицейн завуч Должидма Цырен-Дашиевна Доржиеватай хэлсэбэбди.

Ерээдүйн мэргэжэлтэдые һургаха, саашань эрдэм мэдэсыень дээшэлүүлхэ, мүнөө лицейдэ, бусад эрдэм һуралсалай эмхинүүдтэ хэрэгсэлнүүдээр туһалха, багшанарай салингыень хангаха үүргэтэй энэ шэнэ жасын президентдэ, бусад эмхидхэгшэдтэ баяр хүргэнэбди. Буряад-түүрэг лицейдэ бүхы хэлэнүүдээ, бусад предмедүүдээ адли тэгшээр үхибүүд шудалжа, түрэл республикаяа нэрлүүлхэ, үргэхэ, дэмжэхэ ерээдүйн бэрхэ мэргэжэлтэд болохо бээ гэжэ найдаха дуран хүрэнэ.

Б. ОРБОДОЕВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: тус жасын президент, господин Садеттин Башер үгэ хэлэнэ; Буряад Республикын эрдэм һуралсалай министр С. Д. Намсараев жаса байгуулагшадые амаршална; буряад—түүрэг лицейн хүбүүд дуу дуулана.

М. ШАНТАКОВОЙ фото.

Хүн ба хуули

НАЛОГ ТҮЛЭДЭГГҮЙШҮҮЛ ОЛОШОРНО

Улаан-Үдын Железнодорожно районой гүрэнэй налогой инспекци налогой хуулиин ёһоор хиналтын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулдаг юм.

1995 оной 11 һарын туршада налогой инспекци 1104 предприятида хүн бүхэнэй олзын налогой татабари хэр зүбөөр абадагые шалгаһан байна. Шалгалтын үедэ олзын налог түлэхэ хуулиие хазагайруулһанай түлөө 3196 миллион түхэригэй яла тохогдоо. Урзанданайхитай зэргэсүүлхэдэ, нёдондо 978 миллион түхэриггэ болоо бэлэй.

Хиналтын һүүлээр, нэмэжэ тоологдоһон олзын налогой 1751 миллион түхэригынь бюджедтэ оруулагдаа.

Нэмэжэ тоологдоһон мүнгэнэй үри шэриие зарим предприятинууд үшөө түлөөдүй: замай дистанци—101744,7 мянган түхэриг, Сигнализациин болон хэлхеэ холбооной дистанци—187214,5 мянган түхэриг, "ЖГС" АООТ-ой 4-дэхи СМУ—81413,9 мянган түхэриг, энэл акционернэ бүлгэмэй 5-дахи СМУ—109634,9 мянган түхэриг, Буряадай хүдөө ажахын академи—151393,7 мянган түхэриг гэхэ мэтэ. Энэ списогые "ударидагша" Улаан-Удын авиазавод 7880330 мянган түхэриг үритэй юм.

Налогой инспекци юридическэ ба физическэ нюурнуудһаа налогой мүнгэнэй ороһые саг үргэлжэ шалгадаг юм. Энэ талаар инспекциин тусхай комисси эмхидхэгдэбэ. Тус комиссиин хүдэлмэридэ районой захиргаанай гулваагай орлогшо А. А. Бертаков, инспекциин начальник, таһагуудай хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсана.

Саг соогоо налог түлөөгүй предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдые, ахамад бухгалтернуудые недели бүхэндэ үнгэргэгдэдэг зүблөөндөө урижа, ямар шалтагаанаар түлбэри удааруулагданаб гэжэ элирүүлдэг юм.

11 һарын туршада 4758 олзын ажал эрхилэгшэдэй ажал ябуулга шалгагдаа. Эдэнэй 611 хүниинь олзо, гаршаяа дутуу тооложо, налогой хуули хазагайруулһан байна. 61 миллион түхэригай ялын мүнгэн бюджедтэ оруулагдаа. Тиигэбэшье элдэб шалтагаан оложо, налог түлэдэггүйшүүл һүүлэй үедэ олошорно.

Даб дээрэ хуули хазагайруулагшадтаа нүлөө үзүүлхэ, харюусалгада хабаадуулха хэрэг үшөөл гуримшалагдаагүй гэжэ хэлэлтэй.

Налогой мүнгөөр хүн бүхэн ажаһууна гэжэ үшөөл олонхид ойлгоногүйл хаш. Зүгөөр гүрэнэй бюджет ехэнхидээ налогой мүнгөөр бүрилдэдэг гэшэ. Эндэһээ социальна дэмжэлгын, туһаламжын мүнгэн гаргашалагдадаг ха юм. Налогой мүнгэнэй бага байгаа һаань, социальна туһаламжын мүнгэншье бага байха ха юм даа.

Н. ИГНАЕВА,
Железнодорожно районой ГНИ-гэй начальник,
налогой албанай II рангы советник.

Буряад Республикын Гүрэнэй шанда зууршалагдагшад

ЗҮРХЭНЭЙ ХҮЛГЭМЭ ЗУРАГУУД

hаяхан Улаан-Үдэ хотын библиотекын болон хотын сэхээтэнэй клубай үүсхэлээр Буряад Республикын габьяата уран зурааша Чингиз Бадмаевич Шенхоровтой уулзалга үнгэргэдэбэ. Уhан шэрээр, гуурhаар, тоhон шэрээр бүтээhэн зурагууд болон портредүүдынь сугларагшадай анхаралда табигдаба.

Клубай президент, эрдэмтэ Эрдэни Алексеевич Уланов уулзалга нээгээ. Үдэшын эхиндэ классическа хүгжэм зэдэлбэ. Буряадай гүрэнэй филармониин солист, бэлигтэй хүгжэмшэн, Ольга Захарова скрипкэ дээрэ гүйсэдхэгдэдэг тон орёо зохёолнуудай нэгэн болодог Паганиниин 24-дэхи каприс сугларагшадта дурадхаба. Агууехэ хүгжэмшэн Фриц Крейслерэй "Венын каприс", мүн Николо Паганиниин үшоө нэгэ зохёол, Россиниин "Моисей" гэжэ оперын хүгжэмэй удхаар найруулагдаhан вариацинууд зэдэлбэ.

Энэ зохёол тухай гайхалтай домог бии юм. Агууехэ Паганинида атаархадаг, али болохоор тэрэниие муушалдаг, hаад тойбо ушаруулхаhаа гадна ада шудхэртэ амияа худалдаhан гэжэ мэтээр гэмнэдэг хүнүүд олон hэн. Нэгэтэ концертын үедэ скрипкынь хүбшэргэйнүүд хойно хойноhоо таhаршоо бэлэй... Юун бологшо ааб гэжэ амияа татаад hууhан шагнагшадай гайхалда агууехэ Паганини бүтэн үлэhэн гансахан соль хүбшэргэй дээрэ зохёолоо дууhан гүйсэдхэhэн юм. Зүрхэ сэдьхэлые хүлгүүлhэн, оршолонто юртэмсэдэ хүнэй наhанда тохёолдодог гүнзэгы мэдэрэл, баяр, гуниг, дуран, энхэрэл, үхэл тухай hануулhан хүгжэмэй hүүлээр үндэр бэлиг, уран зураг тушаа хөөрэлдөөн ехэ таатай боложо үгөө гэжэ hанагдана.

Чингиз Шенхоровые hайн мэдэдэг, уран бэлигыень сэгнэдэг хүнүүд үгэ хэлээ. Жэшээнь, манай республикын делегациин Австрида, Венэ хотодо байха үедэ Шенхоровой зурагуудай бултанай hонирхол татаhан тухай Э. А. Уланов хөөрэбэ.

- Чингиз Шенхоров минии үнинэй нүхэр юм. Ленинградай Уран зурагай академидэ суттаа hурахадаа, хэды гүнзэгы эрдэм мэдэсэтэй байбашье, сүлөө сагай гарахатайл адли, библиотекэдэ тэрэнээ үнгэргэдэг hэн. Хүгжэмдэ ехэ дуратай, тон олон нүхэдтэй байдаа.

"Гэсэртэ" зорюулагдаhан графическа зурагуудынь Чингиз Шенхоровой бэлигэй бүри дээдэ шатадаа хүрэн хүгжэhые, одонойнь ялагар туяагаар ошотон гэрэлтэhые гэршэлнэ, - гэжэ уран зурааша Баир Табанович Тайсаев хэлэбэ.

Искусство шэнжэлэгшэ Людмила Ильинична Ценимаева "Гэсэрэй" түүхые зураглаhан уран зураашад тухай хөөрэбэ. Сампилов, Мэрдыгеев, Балдаев, Сахаровская гэгшэд өөрын нюдөөр үльгэрые хаража, өөр өөрын аргаар зураглаhан юм.

- Иимэ мэдээжэ бүтээлшэдэй hүүлээр "Гэсэртэ" хандахадаа, Чингиз Шенхоров шэнэ, бүри гүнзэгы шэнжэлгын зам шэлээ. Үльгэрэй персонаж бүхэниие өөрынь нюур шарайтайгаар, хубсаhанай, зэр зэмсэгэй, тоног хуягай, бусадшье жэжэ божо детальнуудай талаар онсо өөрсэ түхэл маяггайгаар, илгаатайгаар бүтээжэ шадаhан байна. Гадна харахада, хүдэлэнгүй зогсоhон хэбэртэй дүрэнүүд дотоодын сэдьхэлэй хүдэлсэтэйгөөр, шанга тэмсэлдэ бээ зэhэн бэлдэhэн гэжэ ойлгохоор зурагданхай. Набтар аад, айхабтар сүлхэ монгол дайшалхы моридые ехэ үнэншэмөөр, амиды мэтээр зураа. "Шара голой гурбан хаашуул" гэhэн уhан шэрээр, гуурhаар бүтээhэн зурагынь урданай гар урлалай нэгэн болохо гуугаар дархалгатай сэхэ холбоотой гэжэ hанагдана. Энэ зурагай алишье талада онсо удха амаршалаад, бэлэгүүдые барюулба.

Үнгэтэ дэлхэй - бурханай
уран бүтээл
Үргэлжэ манай нюдэ
баясуулха гэел.
Зүгөөр гэнтэ шэнэ нюдөөр
шэртээд,
Зүрхэнэй хүлгэмэ зураг хэн
дэлгэнэб?
Уhан шэрэ гү, тоhон шэрэ
гү, яахамнайб,
Гарай нюдэн, галтай сэдьхэл
хэрэгтэй.
Уран hайханиие, дэлхэйн гоёы
харахыемнай
Уряалан хүдэлнэш, угаа
дамжаhан бэлигтэй,-

гэhэн мүрнүүдээ Лопсон Тапхаев Чингиз Шенхоровто зорюулhан байна.

Үнэхөөрөөшье, зүрхэ хүлгүүлмэ зохёол бүтээхын тула хэды ехэ сэдьхэлэй, ухаан бодолой ажал хэрэгтэй гээшэб! Чингиз Шенхоровой хөөрэhөөр, "Гэсэртэ" хабаатай тон олон литература уншаhан байна. Урид зураhан мастернуудые дабтангүйгөөр, өөрын хандаса, онол арга хэрэглэн, үльгэрэй оёоргүй гүн удхые, үгын баялигые уран зурагаар дамжуулхые оролдоо. Тиихэдээ буряад хэлэ hайн мэдэдэг байhаниинь ехэ туhа болоо. Үльгэрэй хэдэн вариантнуудые зэргэсүүлэн шэнжэлээд, Намжил оруулhан үүргэтэйгөөр угалза хээнүүд хэрэглэгдэhэн. Харахада, үнэхөөрөө урданай гуу, уран нарин бүтээл шэнги.

ВСГАКИ-гай профессор Д-Н. С. Дугаров "Гэсэртэ" хандаhан хэдэн үеын буряад уран зураашадай үүргэ хубитые үндэрөөр сэгнэбэ. Тиихэдээ уран зурааша Чингиз Шенхоровой бүтээлнүүдэй онсо өөрсэ маяггай, гүнзэгы удхатай байhые тэмдэглэнэ. Буряад үндэhэн соёлой, ёhо заншалай гүн баялигhаа эшэ үндэhэтэй уран бүтээлнүүдынь Буряад Республикын Гүрэнэй шанда хүртэхэ дүүрэн эрхэтэй гээд эрдэмтэ онсолбо.

Удаа дараалан үгэ хэлэhэн А. В. Тумахани, А. М. Майорова гэгшэд мүн лэ уран зураашын бүтээлнүүдые үндэрөөр сэгнээ. Хотын соёлой таhагые даагша В. Ш. Цыренова, Түнхэн нютагайхидай зүгhөө мэдээжэ поэт Л. Д. Тапхаев гэгшэд уран зураашые халуундаар Балданогой найруулhан вариантые шэлэhэн юм. Жэшээнь, этнографиин талаар уридшье hонирходог, 20 жэл шахуу суглуулдаг hэн тула яhала бэлэдхэлтэй байгаа. "Гэсэрые" түүрээгшэдэй, үльгэрые шэнжэлэгшэдэй 13 портрет сугларагшадай анхарал татаа hэн. Цыбен Жамцарано, Базар Барадин, Ринчин Бимбаев-эрдэмтэд, арадаймнай омогорхол болохо Папа Тушемилов, Альфор, Парамон Дмитриев, Маншууд Эмегеев, Аполлон Тороев гэгшэдэй дүрэ зурагуудай зариманиинь намда танил, зариманиинь түрүүшынхиеэ харагдаhан байшаба. Мүн Түнхэнэй үльгэршэд Майсаан Алсыевай, Дарма Забановай, Сумаан Сордохоновой дүрэ зурагууд олониитын анхаралда үнгэрhэн 1995 ондо Гэсэрэй ойн баярай үедэ табигдаhан гээшэ.

- Эдэ портредүүдые зурахын тула архив соо удаахан hууhан, урданай материалнууд соо бэдэрhэн байхаб. Ямар ехэ талаан бэлигтэй хүнүүд гээшэб? Бага сага яаража зураа гээшэ аабзаб. Теэд "Гэсэр" гээшэмнай оёоргүй гүн удхатай зохёол ха юм. Үльгэрэй удхаар шэнэ бүлэг зурагуудые бүтээхэ хүсэлтэйб. Энээнhээ гадна "Нүүдэлшэд" гэhэн ниитэ темэдэ зорюулжа, дундада зуун жэлнүүдэй үеын нүүдэл арадуудай ажабайдал зураглан харуулха hанаан бии, - гэжэ Ч.Шенхоров хөөрэнэ.

Линейнэ графикын аргаар зурагдаhаншье, мүн тоhон шэрээр бүтээгдэhэн портредүүдhээ гадна пейзаж зураглаhан бүтээлнүүдынь мэдээжэ ааб даа. Саяан уулые, Түнхэнэй олон үзэсхэлэниие, мүн тоонто нютаг Тоороё зураглаhан пейзажнуудынь искусство шэнжэлэгшэдэй үндэр сэгнэлтэдэ хүртэнхэй.

Гэрэлтэ мүшэдые дамжан ерэhэн Гэсэр хаанай түүхые эгээн үндэр бодолдоо, солото сэдьхэлдээ шэнгээжэ, бэлигэй заяагаар бүтээhэн Түнхэн дайдын уран зураашада улас түрын үндэр шагнал, магтаалда хүртэжэ, арад түмэнэйнгөө түүхэдэ орохыень үреэнэб!

Т. САМБЯЛОВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Ч. Шенхоров; "Гэсэр Богдо хаан".

Г. САМБЯЛОВАЙ фото.

hОНИРХОЛТОЙ ҮДЭШЭ БОЛОО ДАА

Захааминай аймагай Сагаан-Мориной дунда hургуулида тээмэндэ Дамба Зодбич Жалсараевай түрэhөөр 70 жэлэй ойдо зорюулагдаhан үдэшэ үнгэрэгдэhэн байна. Эндэ hургуулиимнай 5-8-дахи классай hурагшад эбтэй зетэйгээр хабаадаба.

hургуулиин фойе соо поэдэй дүрэ үлгөөтэй байгаа, поэдэй зохёоhон дуунууд зэдэлээ. Үхибүүдэй бэлдэhэн рефератууд табяатай байба. Энэ үдэшые хүтэлбэрилhэн буряад хэлэ ба литературын багша Надежда Нимаевна Бальжанова оролто үгэ хэлээжэ, Дамба Зодбич Жалсараевай ажабайдал, зохёохы ажалай замтай танилсуулаад, уран уншалга ба үхибүүдэй уран шадабариень хүгжөөхэ, буряад хэлэндэ hонирхол түрүүлхэ, шудалха хэрэгтэ уран зохёолой гол үүргэ дүүргэдэг байhаниие тэмдэглээ.

Нигээд лэ 5, 6, 7, 8-дахи классуудай hурагшад поэдэй ажабайдал, зохёохы зам тухайнь хөөрэлдөөндэ уран уншалгаар, асуудал-харюугай нааданда хабаадажа, поэдэй шүлэгүүдые, дуунуудые hайнаар мэдэхэ байhанаа харуулбад.

5-дахи классай hурагшад эрхим бэрхээр асуудалнуудта харюусажа, түрүүhуурилгаа, Хүндэлэлэй грамотаар, дипломоор шагнагдаа. 6-дахи, 7-дохи, 8-дахи классай үхибүүд мүн лэ грамотануудаар шагнагдаба. Буряад Республикын гимн hүр жабхалантайгаар гүйсэдхэгдөө. Дамба Зодбич Жалсараевта элүүр энхые, үянгата hайхан шүлэгүүдээрээ ходоодоо урмашуулжа байхыень Н. Н. Бальжанова хүсөөд, саашадаа буряад хэлэ, литературяяа hайнаар шудалжа, поэт Дамба Жалсараевтал адли баян хэлэтэй болохыень үреэбэ.

Захааминай аймагай Сагаан-Морин нютаг.

М. ЦЫБИКОВА, хүдөө бэшэгшэ.

Байгша оной, январиин 30-31-нэй үдэрнүүдтэ республикын олон тоото багшанар ажаллаха, ажаhууха эрхэнүүдээ hайжаруулха асуудалнуудаар жагсаал-буhалгаа үнгэргэбэ. Энэ хэмжээ ябуулгань ямар нүлөө саашадань үзүүлхэб, уридшалан хэлэхын аргагүй. Табигдаhан эрилтэнүүдынь дүүргэгдэхэ бээ гээд найдахаар.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: *багшанар жагсаалда.*

М. ШАНТАКОВОЙ фото.

Сагаалганиие угтуулан

Бата-Мүнхэ ПУРБУЕВ

АРБАН ХОЁР ЖЭЛЭЙ ХУБААРИ ТУХАЙ

НААДАХА НЮУРНУУД:

1. Агууехэ үндэр дээдэ Тэнгэриһээ абяан.

2. Жамсаран - үндэр дээдэ Тэнгэриһээ һомологдоһон хамагые албадагдаша сахюусан.

3. Хулгана, Үхэр, Бар, Туулай, Луу, Могой, Морин, Хонин, Бишэн, Тахяа, Нохой, Гахай, Тэмээн, Ямаан, Үнэгэн, Шоно, Баахалдай гэхэ мэтэ олон ан арьяатад.

АЖАГЛАЛТА: Гүйсэдхэгшэд бүгэдэ тус тустаа өөһэдынгөө наадаһан амитадай баг үмдэһэн, тэдэнэйнгээ абяануудые һажаалдаха, хэрэгтэй сагтань эрхирэлдэхэ, мөөрэлдэхэ, мааралдаха, улиха, хусаха гэхэ мэтээр һажаалдаха ёһотой. Тэрээнһээ гадна найруулан табигшын һанамжаар (зоной үсөөдэбэл) нэгэ гүйсэдхэгшэ орон гаран, багаа һэлгэжэ байгаад, хэдэн "рольнуудые" бэелүүлжэ болоно.

Юртэмсэ замби түбиин гүн соо саада холын балар харанхы үе... Энэ хүрьһэтэ дэлхэй дээрэ аргагүй олон ан арьяатан, адуу мал айхабтар дошхоноор үймэнэ, шууяжа байна. Тэдэнэй дунда Жамсаран - журам сахигша һахы-һалаг тэдэниие номгоруулха гэжэ оролдоно, гүйнэ, харайна, энэ тэрэ юумые удьхэлнэ, альгадана, сохино, "һаа!" "һэшэ", "хүрөө!" г.м. хуутайлна. Хажуугаарнь Бишэн-бэшээшэ туһамаршань мүн лэ ташуурдан хамһалсана. Аргаяа барагдахадаа үргэлжэ ябаһан хоёр амата буутаа (тэрэнь үльгэр түүхын хөөрхэн, хүүгэдэй нааданхай шэнги) Жамсаран абаад, хоёр дахин дээрэ дээрэнээнь наяруулжархина. Ан гүрөөл, адуу мал айхабтар ехээр сошон һүрдэжэ, абяа шэмээгүй болон, жэн балай байдал тогтошоно.

ЖАМСАРАН (Айхабтар хурса һүрөөтэй бурханай томо баг үмдэнхэй). Дахин шууяад лэ туршагты! Бултыетнай буудан хяргажа эхилхэб! (Буугаа ёдогошуулна. Утаһагүй радиотелефон үбэр соohоо гарган хөөрэлдэнэ). Алёо? Хурмаста тэнгэриин конторо гү? Энэ хэн бэ? Аа-а! Дара-дангинахан гү? Гаража байһан сагаан һараар амаршалнаб! Тиигээд, дары түргэн намайе Агууехэтэй холбоод үгэ! Юу? Үгы гү? Агууехэ Ахай-даргамнай ерэхэ зунай һунгалтын асуудалаар албанайнгаа аян замда гаранхай гэнэ гүш? Байза... Тиибэл али нэгэ орлогшотойнь холбожо үзэ! Дара-дангинаа? Нэгэдэхи орлогшонь олдоо һаа, һайн байгаа! Һайн даа, бэрхэш Дара-дангинахан! (Трубкаяа шагнана. Удангүй айхабтар һүрөөтэй, хүнхинэһэн абяан сууряатан соностошоно).

ДЭЭДЫН АБЯАН. Шагнажа байнам!!! Энэ хэмши?!

ЖАМСАРАН. Алёо! Ахай дарга? Энэ би, Жамсаран сахюусан дунда түбиһөөб. Тон яаралтай ехэ шухала асуудал гараад байна. Шагнажа хайрлагты!

ДЭЭДЫН АБЯАН. Зай. Саг татангүй, тобшо тодоор дуулгаад орхи. Сүлөөгүй байнам!!!

ЖАМСАРАН. Ахай-дарга! Агууехын айладхалаар, мүн баһа Танай хабаатайгаар дээдын зургаанай зарлиг гаргажа, арбан хоёр жэлнүүдые энэ дунда түбиин ан гүрөөл, адуу малай дунда хубаарилаа һэн бэзэбди?

ДЭЭДЫН АБЯАН. Тиигээд яагааб? Ши өөрөөл тэндэ эльгээгдэжэ хубаарилаа һэмнайш! Зай, тиигээд?!

ЖАМСАРАН. Теэд... ээ... тэдэ жэлнүүдни хэн-юутыень хэн хэнэйнь удаа һубарюулха гэһэн гурим журамда оруулагдаагүй байшаһан байбал. Тиимэһээ буха ехэ үймөөн шууяан боложо байна. Тэсэхэ аргам һалаа!

ДЭЭДЫН АБЯАН. Теэд, намайе яаха һэн гээбши? Ши юунэй түлөө эльгээгдэһэн, юу хаража тэндэ байдаг юмши?

ЖАМСАРАН. Ахай дарга! Тобшоор хэлэхэдэ, хэн юутыень хэн юунэйнь, удаа оошорлон һубарюулха гурим, зүбшөөл танһаа абаха гээ һэм. Туһалжа хайрлагты, ахай дарга!

ДЭЭДЫН АБЯАН. Юу?! (бадашана). Баһа дахин гү? Энэ дээдын зургаанай зарлиг дээрэ Агууехын гар табигдажа, баталагдан, моторлогдоһон тусхай саарһа дансатай байха ёһотойш. Тэрэнээ хараад бүтээ.

ЖАМСАРАН. Үгы хаюм! Тэрэ тогтоол заабаритай дансамни үгы хаям! Хулгайда ортоо! Ээ-эх! Дарга минь мэдэдэг һаатнай, энэ дэлхэй юртэмсэ дээрэ юун болоно гэжэ һанаабта?! Дайн дажар, аюул тодхор, шаг шууяан эндэ тэндэ замханагүйл! Ай, зайлуул!

ДЭЭДЫН АБЯАН. Зай, хүрөө! Тогтоол дансаяа үгы хэһэн хадаа өөрөөл харюуса! Би гансаараа шэнэ тогтоол заабари гаргаха эрхэгүйб. Агууехэ түрүүтэй бэшэ эрдэмтэн ухаатан, ноёд сайднай ажалай хэрэгээр аян замда, амаралтада гарахань гаранхайнууд! Ойлгоо гүш?! Яһала ехэ эрхэтэн зиндаатайлши. Тэрэнээ эдлэ!

ЖАМСАРАН. Ойлгооб!!! Тиибэл эдэ яндануудые захаһаань хэһээжэ эхилхэмни. Яагаа һайн юм? Үйлөө харлаһан үндэр хадын эреэн марянууд һаа эхилхэ болоо ха! Ороолонгууд үйлэ майлыемни үзүүлжэ байна! (буугаа тас няс шабхыень татана).

ДЭЭДЫН АБЯАН. Яагаа! Яагаа гэжэ байжа гэмшэнэ, гэмэрнэбши тэндэ? Аа-аа?!!!

ЖАМСАРАН. Үгэдэ ородоггүй үйлөө харламарнуудыень үгы хэжэ эхилхэеэ байнам! Хоёр хүлтэй хохимой тархитанай бүтээһэн хоёр аматай, хоёр зуу мянга гара дахин һүрэдэг буутайб. Ажаллажа эхилхэмни! (Хэды дахин буу "хии" табяад үзэнэ).

ДЭЭДЫН АБЯАН. Юун бэ энэ?!! (Айхабтар ехээр сухалдан бадашана). Яажа байнабши тэрээ руу?! Юун буу шуугай абяан соностоноб? Арайшье амитадай амин голдо хүрөөд үзэлши! Ажалһаашни абажа хаяхаб! Энэ хатуу шэрүүн сагай үедэ ажалгүй болоод туршалши! Абаха салин мүнгэгүй болоходоо, яахаб гэжэ бодонобши? Аа?! Аргадахыень аргада, адислахыень адисла, ан-бун аажам зохидоор, аргын хүсөөр оромынь оло гэжэ зуу дахин шамда захигдаһан байха!!! Ойлгоо гүш? Али мартаа гүш, адхамар!!!

ЖАМСАРАН. Ойлгоо. Мартаашгүйб. Теэд, ээ-һээ!.. (һанаа алдана).

ДЭЭДЫН АБЯАН. Тиигээд ажал хэрэгээ дүүргэтэрээ, арайшье Хурмаста тэнгэриин конторые хүлгүүлээд үзэ! (Тииһээр абяан нэгэ бага зөөлэрнэ). Тиихэдэ тэндэшни Агууехымнай одхон дүүгэй аша хүбүүн Луу гэдэг дээрээ ахагүй, дороо дүүгүйб гэжэ һанашаһан зоргондоо зайдаг, дэлхэй түбиин саагуур наагуур хултаганадаг тогтуурригүй хүйхэр байха. Тэрэниие дундууршагуур оошорто оруулаарай саашань. Тон түрүүн үгөө һаа, һаймарһан болохош, адаг һүүлдэ үгөө һаа, эндэ дээдэ түбидөө хүндэгүй болохош. Тухайлба гүш? Сагаан һараар, Жамсаран дүүтэн!

ЖАМСАРАН. Сагаан һараар, баханхай! ("Пис!" "Пиис!" гээд радио хөөрэлдөөн замхана. Энэ үедэ Бишэн бэшээшэ хажуудань бии боложо һаймһаран дэбхэншээнэ).

БИШЭН. Жамсаран дарга? Ахай ноён? Яахабта? Ехэ ажалайнгаа урда амаржа, забһар хэхэ гүт? Хоол бариха гүт? Али халуу оронгоо, хатуу харые хэды хүнэг ябуулжархихатнай гээшэ гү? Аа? Хатуу шэрүүн абари зантнай улам хатуужаха! Асархамни гү?

ЖАМСАРАН. Үгы! Үгы! Хяаран ошог! Нохойн эдихэгүй хара уһан тонилог! Байза? (Бодолгото болон). Тэрэ дээдын тогтоол зарлигтай саарһамни хаана хаягдашоо гээшэб? (Эндэ тэндэ һуулина). Ши тэрэ саарһа данса соогоо дахин харалши!

БИШЭН. (ирзаганан) Ойлгооб! Ойлгооб, дарга минь! (үргэлөөд ябаһан сумкатай саарһа онгилно. Гэнтэ (Апа-тээ! Энэ байна гээшэ бэшэ гү?) һанги-набта һүрэшэһэн хуу соорхой дардагар хатуу саарһа гаргана).

ЖАМСАРАН. Аса наашань! Юугээ хулгайда орооб гэжэ байжа гэгээ, гэмшээ һэмши? (Саарһыень абан, шэхэндэнь аһаад мушхасагаана). Хара яндуул! Намайе ехэшүүлэй урда улайлгаба, сайлгабаш! Болёо гүш? Болёо гүш? һарсайһан яндуул!

БИШЭН. Болёо! Болёо! е-ёо! Ёо-ёо! Ахай дарга? Эндэһээ хойшо нарин-нягтаар хадагалдаг болохоб! Ёо-ёо!

ЖАМСАРАН. Үтэр өөртөө шэнэ саарһа гаргаад бэшэ! Түргөөр эдэ яярнуудай жэл хубаажа оошорлон һубарюулаад, һалая саашаа! (Бишэн саарһа, ручкаяа гарган, бэлэн болоно. Жамсаран өөрынгөө хахархай-соорхой дардагар саарһа уншажа эхилнэ). Энэмни юун бэ? үү...үү... үхэр гэнэ бэзэ? Бэшэ!

БИШЭН. Ахайхан? Тэндэтнай минии нэрэ эгээ түрүү бэшээтэй байха ёһотойл? Бишэн гээд байха!

ЖАМСАРАН. Худалаар бү хэлэ! Үхэр гэнэб. Үтэр бэшэ!

БИШЭН. Заа! (Ооголно). Ээ-эй! Һарагар эбэртэ? Ерэ наашаа! (Үхэр мөөрэһөөр ерэнэ). Шимнай ямар зиндаатай бэлэйш?

ҮХЭР. Мөө! Мөө! Аргай даргай эбэртэй, аса дүрбэн туруутай, аажам тайбан ябадалтай, арсалан заанай шадалтай, амтан эдеэн һүмбээтэй, аша туһа ехэтэй, амбай томо үхэр гээшэб! Мөө! Мөө! Мөө-өө!!!

БИШЭН. Хүрөө! Хүрөө! Бү һүхирэ. Харин эндэ ноёд сайдые дүлиирүүлжэ байнхаар, яһан хурса эбэрээрээ амитадые айлгажа, журам сахилсажа бай! (Энэ үедэ ан арьяатан дахин шууяжа эхилээд, тэдэнэй дундуур эрхирһээр Туулай дахуултай Бар бии болоно. Бишэн ехэ бахардан айһаар, Барые аргадан һүхирнэ) Аргаар! Аргаар! (Жамсаранда) Ахай ноён? Энэ эреэ марян үндэр хадын Буһалгаашан бэшээтэй һэн гү?

ЖАМСАРАН. (Саарһан соо олоно янзатай). Бии хэбэртэй... (Барта) Хүсэд нэрэшни хэн бэлэй?

БАР. Ар-р-р! Сүмбэр үндэр уулын арын модондо байратай, арбан зургаан араатай, амитан бүхэниие айлгадаг, агууехэ хүсэтэй, алаг эреэн бэетэй Бар баатар гээшэб! Бишье би, намайе бэшээшьегүй һаатнай, гэмгүй. Харин энээхэн бишыхан дүүхэйемни бэшэгты. Заабол бэшэгты!

БИШЭН. Юу?! Энэ шархигарта жэл үгэхэ гэжэ гү? (Туулайе шоо үзэн, үлдэнэ, удьхэлнэ). Тонил эндэһээ! Ши юунэйхи эндэ ерээд лэ, ноёд сайдай хүл доогуур эрьелдээбши? Арил! Тонил! Кыш! Харыт энээни! Ороолон...

БАР. Э-эй! Бишэн? Дүүемни юундэ үлдөөбши? Эндэшни, харин, шамайе, өөрыешни таһар татажархихаб! Хүл һабараа адахадамни, хэн шэртэһыень абажа аргалха, эмшэлхэ, долёохо юм? Аа-а!!! Ар-р!!! Ар-р-р!

ЖАМСАРАН. (Барта) Эй, ши? Сүмбэр үндэрэй Хатуев? Аа, Хатуев? Ши бидэ хоёр хэлсээ баталха болоо хабди. "Би шамда, ши намда" гэһэнэй удхаар. Зүб гү? Бидэ шамайе Туулай дүүтэйшни жэлэй оошорто оруулбабди. Тиихэдэ ши харюудань намда шахаа тангариг үгэхэ болоош!

БАР. Болохо! Болохо! Жамсаран багша? Ямар шахаа тангариг үгэхэ болонобиб? Шагнажа үзэе!

ЖАМСАРАН. Энэ үдэрһөө эхилээд, хада уулын ара үбэрөөр амитаниие арһа мяхыень хазаха, зулгаахаяа, хиидэ хюдажа, газаалха, дайрахаяа, айлгаха һүрдөөхэеэ болихо ёһотойш! Огто болихо ёһотойш!

БАР. Ар-р-р! Болихоб! Болихоб! Ар-р-р! Арьяатанай ёһоор ама тангаригаа үгэнэб! Сүмбэр ууламни—гэршэ!!!

ЖАМСАРАН. Энэ гарагша жэл соо ара үбэрэй газарта номгон байдал тогтохо гү? Оролдохо бэзэш?

БАР. Тогтохо! Тогтохо ёһотой... Ар-р-р! Мүнөөшье эндэ номгон байдал тогтоожо эхилхэм! Ар-р-р! Арайшье шууяад үзэгтылши! Ар-р-р! (Эрхирэн, амитадай дундуур зайгуултана. Туулай Бишэндэ хандана).

ТУУЛАЙ. —Бэшээшэ дарга? Намайе бэшээ бэзэт? Ошоходо болохо гү?

БИШЭН. Жаалда ехэ! Мартаад байнам! (Айхабтар томоотой, ехэрхүүгээр). Хэн шүдхэрхэн агша бэлэйш? Үтэр хэлэ!

ТУУЛАЙ. Би гү? Би хадаа-е, туйлай ехэ зиндаатай туулай эмшэ гэгдэһэнби. Будан-будан буудалтай, буурал-һаарал үнгэтэй, бүмбэр-бүмбэр гүйдэлтэй, бүгэдэндэ һайшаалтай, эреэн гүрөөһэн ахатай, эмшэ домшо һабартай, эреэн гүрөөһэн ахадаа эрхэ тангилдүүхэйнь, эдеэшэг номгон зантай, үшөө тиихэдэ... ээ...

БИШЭН. Хүрөө!!! (бадашана). Юун гэһэн ута унжагай юм гээшэб! Нэгэ үгөөр лэ "Туулай" гээд дүүрээ. Тонил тиигээд! (удьхэлжэрхинэ).

ЖАМСАРАН. Һүү-е! Орогүй мартахаяа байналби! (Гэнтэ һанана янзатай). Луу!!! Луу хаанаб? Үтэр түргэн тэрэниие ологты! Луу-уу?

БИШЭН. (баһа ооголно). Луу! Луу-уу! (Шаг шууяан болоно. Зариман Лууе дууданад. Зариман "үгы хаям!", "Үгы!" "Үгы хадань ондоо амитанда жэл үгэгты!", "Намда үгэгты!", "Би абахаб! Намда!, "Намда!" гэхэ мэтэ дарья табилдаан болоно. Тиинһээр байтар, ан арьяатаниие айлган һүрдөөн, абяагүй болгоһоор, абарга томо могой һолжорон шууян-шааян бии болоно).

МОГОЙ. Хүндэтэ Жамсаран! Бүгэдэндэ мэдээжэ Бишэн, ноёд-сайднар, бэшээшэ! Би Луу тухай таанарта, танай үндэр түрэлхидтэ ойлгуулаад үгэһүүб! Тобшо тодоор хэлэхэдэ иимэ: "тэрэтнай минии нагаса эжыдэ баһа зээһээ гараһан зээнсэрьнь болохо удхатай юм. Үнэн сэхыень хэлэхэдэ, эндэ үгы тэрэтнай. "Эндэ дунда түби гээшэмнай шахардуу муу байдалтай, ээз эмхигүй, эд зөөри, эдеэ хоол үнэтэй, алта мүнгэн хомор, дээрмэ тонуул, хулгай худал, хоб-жэб дүүрэн, хяаран ошог!"—гээд дээшээ лужаганаад дэгдэшоо һэн...

ЖАМСАРАН. (Ехэ хүхюутэй). Тиигээ бы? Ай зайлуул! Манайхин бүлэгэй изагууртан нэгэл ондоотой байхабди! һаа! һаа!!! (Нижаганаса энеэнэ) Бэшээгшэ?

БИШЭН. Үни бэшээтэй дарга минь! (Ан арьяатан дарья табилдан шууяшанад. "Тэрэ юун болобо гээшэб!", "Юундэ нюур сахиха болообта!", "Үгы тонилһон Луугайтнай оронд ондоо амитанда жэл хүртөөхэ байгаа!", "Тиимэ!", "Түрэлтнай түрэлдөө!", "Бү зоргоороо аашалагты!", "Өөһэдөө дээрэһэ уруу демократиингаа журам сахижа шаданагүйт!", "Дээшэнь! Дээшэнь Хурмаста тэнгэри руунь дуулгаха!" "Тиихэ, дээдэ түбидэнь хэрэ бариха байгаа!" гэхэ мэтэ шэ шууяан, дарья табилдаа болошоно. Һүхирэ

номгоруулжа ядахадаа, Жамсаран сахюусан хэды дахин буу наяруулжархина. Айһан һүрдэһэн амитад абяа шэмээгүй болоход).

ЖАМСАРАН. (Бишэндэ аргаахан). Түргэлэе!

БИШЭН. Ойлгооб. (Могойдо аргаахан) Удаган эгэшэ? Дүүрэн түгэс нэрэ алдартнай, али угай бэлэйбди?

МОГОЙ. Дээдэ тэнгэриһээ изагуурлайб! Сахилзын оёороор сахирагтан байдаг, саагуур холын сэсэн бодолтой, уулын энгэртэ хэбтэсэтэй, уулзаһан бүгэдые сошоодог, уран хурса, уянгата удхата хэлэтэй, урда эртынүгалзата түүхэтэй утаһан эреэн бэетэ, удаган могой эгэшэ гэлсэгшэл һэн намайе. Хадууба гүш, дүү хүбүүхэн?

БИШЭН. (ирзаганан) Хадуун гэжэ хадуутдаа, бэшэгдээ, удаган эгэшэ! һайн бэлэйт!

ЖАМСАРАН. (Саарһа харана). Ohoo! Одоол эндэмни нэгэ хэды нэрэ элихэнээр аржыса харагдажа байна. (Ооголно). Морин! Морин гэнэ! (Морин инсагаалаад гүйжэ ерэнэ).

МОРИН. Ии-ии-hо-hоо! hии-hо-hоо! Дуутай дүрбэн туруутай, дурамбай хурса нюдэтэй, түүрээн-түүрээн гүйгөөшэ, туруундаа тооhо халдаагүй, дээгүүрээ шубуу ниидүүлээгүй, холые ходо туйладаг, хурдан хүлэг морин бии байнаб! (Бишэн бэшэжэ дүүргэнэ. Морин инсагаалан гүйжэ ошоно).

ЖАМСАРАН. (Мүн лэ соорхой, хахархай саарһаяа һэжэрэн) Хонин! Хонин гэнэб? ("Энэнь баһа үгы гү?", "Үгы гү?" "Үгы һаань..." гэхэ мэтэ шуурганай эхилхын тэндэ "Меэ! меэ!" гэлдэн мааралдаһаар, ямаан хониие эбэрээрээ мүргэ мүргэһөөр, урдаа туугаад асарна).

ЯМААН. Меэ! Меэ! Энэ яяр залхуу, ноопогор нобшо һула хожомдуу амитанда үгэнхаар, шуран солбон, түргэн бушуу гүйдэлтэй намда жолыень үгэгты! (Собхорно, дэбхэрнэ). Энээнтэй адлирхуу эрхэтэйшье һаа, битнай хүн зондо үлүү туһатай байхаб! Бартахи шоно арьяатадые бала-биса мүргэдэг ажалтайб! Мүнөөшье хараад байгты! Меэ! Меэ! Дүтэ байһан баабгай шоно хоёрто собхорон, дэбхэрэн добтолно).

БААБГАЙ, ШОНО. (зэргэ): Оо-ёо!!! Абы-тээ!! Алаба-лээ! Абары-тээ! (гэлдэн эрьюусэлдэнэд).

БИШЭН. Хүрөө! Амитадые бү ала! Аймшагтай арьяатан байнаш. Арил эндэһээ! (Ямаае үлдөөд, хониндо хандана). Зай? Шимни хөөрхэйхэн хэн хэнэйхэн бэлэйш?

ХОНИН. Би гү? Би болбол. Меэ! Меэ! Тохой һайхан һүүлтэй, тон сагаахан ноohотой, хоёр хотируу эбэртэй, хонгор газарые хоргоohоор дүүргэдэг, хорхойдо хорогүй, хоёр заяанда нүгэлгүй хонин Хусаев гээшэб! Меэ! Меэ!

БИШЭН. Бэрхэш! Бэрхэш! Бэшээб. Ошо даа. (Хонин маараһаар гүйжэ ошоно. Бишэн аргаахан өөртөө) һанааб! һанааб! Энэ хөөрхэй бүмбэгэрхэнэй удаа би өөрөө бэлэйлби! (Дуулажа байжа бэшэнэ). Хүрин улаан үнгэтэйлби! Хүбшэ ойгоор гүйдэлтэйлби! Үзэм жэмэс хоолтойлби! Үзэлэй хүхюун аашатайлби! Хүиһөө сэсэн ухаатайлби! Хүнгэн солбон Бишэн хүйхэр бэлэйлби! Hи-hи-hии! (Гиинан гонгиноно). Энэ үедэ айхабтар ехэ шаг шуурган болошоно. Үнэгэн тахяа хоёр олоной дундуур эрьюусэлдэнэ. Үхэр мөөрэн, тэдэниие мүргэн эрьюулнэ. Тииһээр Тахяа Үнэгэн хоёрые Бар хүсэжэ, шэлэ хүзүүнүүдһээнь шанга бажуутаад асарна).

БАР. Ар-р-р! Ахай дарга? Эдэ хоёрые яахамниб? Эндэнь биса бажуужархихам гү?

ЖАМСАРАН. (Сошон) һүү-е! Болииш, хайрлыш! Түрүүн элирүүлэел. Хэн юуниинь зэмэтэй юм?

ТАХЯА. Энэ! (Үнэгэ заана). Энэл үйлэ муутай амитан үдэр, һүнигүй һамгадыемни хулуужа, үйлыемни үзүүлжэ байна! Кука-ре-куу!! Ку-ка-ре-куу!

ҮНЭГЭН. Худалаар! Худалаар намайе хардажа байна! Ноёд сайд? Ахай дарганар? Би үнэн сэхыень таанад үндэр түрэлтэдтэ ойлгуулаад үгэһүү! (Уйлаганан, гиинан, нюдөө аршасагаана). Энэ... Энэ шархигартнай һамгадайнгаа олондо тооень алдаад, тархяа эрьежэ, уймар болошоhон амитан лэ! Харагты энээни. Үлеэхэдэ үгы болошохо үхэдэлхэн аад лэ, үшөө Түүрэг султанһаа олон эхэнэрые суглуулжа, гарем соогоо суургадаад байлгадаг! Энэ Бишэн хуряахайшье мэдэхэ. һэ-hэ-hи! (Бишэндэ һаймһаран эмнинэ, һүүлээ шарбана). Хуряахай? Аа, хуряахай?

БИШЭН. Хари? Нээрээл эреэн маряан эхэнэрнүүдые, дахуулаад алхалдаг, хиталзадаг гэлсэгшэ.

ҮНЭГЭН. (һаймһаран). Бүгэдэ дуулаба гүт? Агууехэ Жамсаран хаан? Харин тон нюуса үнэн сэхэеэ хэлэхэ болоо һаа, иимэ юм лэ: энээнэйтнай айхабтар гоёмсуу, гоё-гоо эреэн маряан эхэнэрнүүдтэйнь Лорамоодоёо үгэлсэхэ, абалсаха, энэ тэрэ эхэнэр нюусаяа шэбэрнабир гэлсэгшэбди! Энэ Бар гулваа хүршэмнишье тухайлха! hэ-hи! (Барта ирзаганан һаймһарна). Тиимэ бээ?

БАР. Худалаар!!! Ар-р-р! Энэ билдагуушантнай хуу худалаар хэлэжэ байна! Энэл һабшагар хоёрой хоорондо яһа хаяжа, ара үбэрэй ан арьяатанай дунда хэрүүл шуурга эмхидхэдэг! Жамсаран багша? Энэ хобуушаниие бута бажуухыемни зүбшөөгыт! Ар-р-р!

ЖАМСАРАН. Орхи! Боли, боли, Бар баатар. Үнэгэ хороогоод яахашниб. Үйлынгөө үреэр зайжа ябаг саашаа! (Бар үнэгые нэгэ һайн альгадаад үлдэнэ. Жамсаран соорхой саарһан соohоо тахяагай нэрэ олобо янзатай. Хургаараа заана). Энэ эрэ хүйхэрэй нэрэ бии хэбэртэй. Хэн бэлэйш хүсэд нэрэшни?

ТАХЯА. Ку-ка-ре-куу! Сахариг түхэреэн нюдэтэй, саг сагаа алдангүй суурятуулдаг, үүр сүүрээр донгододог, сагаан үндэгэн баялиггай, сахайн тугас һүүлтэй, сарюун алаг тахяа гээшэб! Кука-ре-куу-уу! (Энэ үедэ нохой "наб-hоб" хусаһаар гүйжэ ерэнэ).

БИШЭН. Аргаар! Аргаар гэнэм! (Хараана). Ши юунэйхи гэнтэ бии болоод хусаабши? Цыть гэнэм!

ЖАМСАРАН. Бай, бү яара, бэшээшэ. Энэ хонгёо абяата эндэ бэшээтэй ха! (Саарһа шагаана). Нохой бэзэш?

НОХОЙ. Тиимэ! hаб-hаб! Хон-хон дуутай, хондолой дээрээ дэгээтэй, хото хорёо, гэр бууса, зөөри зөөшэ һахяаша, хүн зондо туһатай, хурдан түргэн гүйдэлтэй, хүнэй түрүүшын нүхэр, хонтёо хурса дуутай, хотошо нохой гээшэб! hаб! hаб!

БИШЭН. (Бэшэжэ дүүргээд). Зай, хүрөө! Бү хуса. Арил тиигээд (Нохой хусаһаар арилна).

ЖАМСАРАН. Энэмни хэн бэлэй? "Га" гээд, саашаа саарһамни соорхой байна. (Бишэнтэй хоюулан уншана. "Га", "га"...)

БИШЭН. Ээ-э! Энэмнай Гахай һэн лэ! Тиим! Тиимэ! Гахай гэдэг нэгэ ужаг нобшо амитан бии бэлэйл! (Ооголно). Гахай! (Ооголон, олон соогуур бэдэрһээр, саана холо углууда унтажа хэбтэһэн гахайе оложо асарна). Ахай дарга? Харагты! Энэ боохолдоймнай шал һогтуу! Унтажа хэбтэһыень арайхан гэжэ оложо асарбаб. Яахабибди? Энэ архиин мангартаһан тархиһаа үрэ туһа гарахагүй. Орхёод, ондоо нэгэндэ жэл үгэхэ болобо гээшэ гүбди? (Ан арьяатан дарья табилдашана: "Тиигты!", "Тиигты!", "Энэтнай шал тэнэг уймар амитан!", "Албан хойрог!", "Залхуу", "Үнгэрөөшэ жэл ноён дарга байһан аад, ажабайдал заашье һэргээгээгүй!", "Өөрөө архидаа!", "Арад амитан адли архидаа", "Хэрэгтэ хэрэггүйдэ газар үлүүсэ малтаа, догоодоо, һэндээ!", "Тэрээнһээ боложо, эндэ-тэндэ газар хүдэлөө, доhолоо!", "Аюул тодхор болоо!", "Ондоо амитанда жэл үгэгты!", "Намда!", "Намда!" гэлдэн, шаг шууяа табилдана).

ЖАМСАРАН. Аргаар! Аргаар бологты!!! (Шууяан замхана). Арьята! Аха дүүнэр! Хүлисэгты намайе. Харагты энэ! (Хахархай дардагар саарһаяа һэжэрнэ). Дээдын ехэ хуралдаанай тогоол шиидхэбэри хазагайруулха эрхэгүйбди. Энэ гахай гэдэгэйтнай нэрэ эндэ оруулагданхай байжа байна. Ойлгосотой бээ? Тиимэһээ хүндэтэ ноёд сайд! Намайе хайшаншье гээ һаатнай, аргамгүй! Тэсэжэ хайрлагты! (Гэнтэ байтараа "Ноёд сайд" гүүлэһэн ан арьяатад гайхаһандаа, дуугай түбшэн болонод. Гахай гэнтэ "хар-хур" гээд һэришэнэ). (Эбһээлнэ).

ГАХАЙ. Хар-хур! Юун бэ? Хар-хур! Эhэ-ээ! (Эбһээлнэ). Намайгаа баһа дахин "Гахай дарга" болгохотнай гү? Болоо! Болоо! Тиигэхэ байха гэжэ һанаа һэм. Нам шэнги зузаан, нам шэнги томоотой, нам шэнги тарган, нам шэнги сэсэн, нам шэнги ухаатай, нам шэнги ажалша, нам шэнги... байза, юун бэлэй? Аа?

БИШЭН. Зай, хүрөө! Арил эндэһээ. Энэ үнэр танаршни гэжэ абаха танаггүйш! Адаг шоодбори амитан хадашни хамагай һүүлдэ бэшэе!

ГАХАЙ. Хар-хур! Алин бэ, зузаан зөөлэн һандаймни? Оо-ёххо! Эсэшэбэб! һандаймни? hууримни хаанаб? Үтэр ологты!

БИШЭН. Тонил! Тонил! Тэрэ шэбхэ шабааһан соогоо ошожо хүльбэрэ саашаа! Энээнээ абаашагты саашань! (Удьхэлнэ. Гахай энэ-тэрэ арьяатанда түлхюулэн, альгадуулан, "Хар-хур" гэһээр үгы болоно).

ЖАМСАРАН. Зай! Одоол даа, Бурханай абаралаар нубарюулжа, дүүргэбэ хэбэртэйбди. Бишэн бэшээшэ, уншаад, тоолоод үгэлши! Ай, Богдо уула!

БИШЭН. Мэнэ сагтаа, дарга минь! (Саарһаяа харан, доржогоносо уншана). Үхэр, Бар, Туулай, Луу, Могой, Морин, Хонин, Бишэн, Тахяа, Нохой, Гахай. Тоо толгой арбан нэгэ хүрөөд ябанабди.

ЖАМСАРАН. Арбан хоёр жэл байха удхатай. Заабол хүсэлдүүлхэ ёhотойбди. (Энэ үедэ бишыхан борохон Хулгана тэрээндэ гүйжэ ерэнэ).

ХУЛГАНА. Жамсаран багша? Бишэн бэшээшэ? Намайе... Би... Нёдондо... (Энэ үедэ Тэмээн холоhоо харайн гүйжэ ерээд, хулганые таһа дүүрэнэ).

ТЭМЭЭН. Холо боло! Бүрбыhэн яндуул. Булуудхын зэргэ шамда юун жэл хүртэбэ гээшэб? Арил эндэһээ! Харин эндэшни тэhэ дэбhэжэрхихэб!!!

БИШЭН. Аргаар! Аргаар! (Тэмээндэ). Үгы, энэ ши юун амитан аад, гоонойжо, эндэ hүхирхэ, хашхарха болообши?

ТЭМЭЭН. (Тэшэ ядан, айхабтар бардамаар) Намайе! Намайе бэшээд, жэл үгэгты! Би хадаа түрэhэн гараhан түүхээрээ арбан хоёр жэлнүүдэй ахалагша тайшаа ябаха гэhэн табисуурлай байхаб! Ойлгосотой гү?

ЖАМСАРАН. Юу? Юу? Дээ! Дээ! (Ехэ һайхашаан харана). Яахадаа бэлэй? Саашань!

ТЭМЭЭН. (Айхабтар бардам ехэрхүүгээр Бишэниие дээрэhээ уруу харан). Эдэ байгааша амитадай бүхы шанар тэмдэг хуу бүгэдэ намда байха! Шагнагты: хулгана нюдэтэйб, үхэр гэдэhэтэйб, бар хүсэтэй hабартайб, туулай хамартайб, луу бэетэйб, могой hүүлтэйб, морин дэлhэтэйб, хонин зөөлэн ноohотойб, бишэн бүхэнтэйб, тахяа залаатайб, нохой сохотой, гахай hоёотой, атан томо тэмээн гээшэб! Намhаа ехэ үндэр түрэлтэ амитан эдээн соотнай байхагүй! (Хөөhэ бууран дэбхэншээнэ).

ЖАМСАРАН. Байза? (Үшөө дахин тэмээе гоёшоон харана, шэнжэлнэ). Нээрээhээ hүрхэй зохисотой хүйхэр бэшэлаа гүш? Дээ? Дээ? Байза, баханхай намда хэлэхэдээ, өөрөө ехэ эрхэтэй, зиндаатайш гээ бэлэй гүт? (Энэ үедэ Хулгана Бишэндэ хандана).

ХУЛГАНА. Бишэн дарга! hанана гүт? Нёдондо жэлдэ ташуур зэмсэгэйтнай хулгайда ортоод байхада, би оложо танда бусаагаа бэлэйлби! Дарга? Ахай дарга? Хайрлыт намайе! Бишэн бэшээшэ дарга?

БИШЭН. (Дарга гүүлэхэдээ, ехэ хүхин) Аа-а! hанааб! hанааб! (Жамсаранда) Дарга минь! Нээрээ тэндэтнай энэ заахан амитан бэшээтэй байха ёhотойл! "Араата амитахан аргатай" гэлсээ бэлэйлди! Бэшээтэй! Бэшээтэй hэн! Жамсаран Богдо? Ологты даа!

ЖАМСАРАН. Теэд эндэшни үгы ха юм! Таhараад, соороод үгыл! (Хахархай дардагар саарhаяа hэжэрнэ).

ТЭМЭЭН. (Бардам сухалтай, дээрэлхүүгээр). Атан томо намайе тоонгүй, энэ үрбэгэрхэндэ жэл үгөө hаатнай, би таанадаар дээшэнь заргалдахаб! Та хоёрые сүүдтэ үгэхэб! Хурмаста тэнгэридэтнай хэрэг барихаб! (Бишэндэ). Эй, ши! hармагшан үтэр намайе бэшэ! Үгы болболшни, эндэшни няза дэбhэжэрхихэм! (Добтолно).

ЖАМСАРАН. Юу? Яагаа?! Энэ яажа хиирэжэ байhан золиг гээшэбши?! (Бишэнhээ ташуурыень абан, Тэмээе тархи түрүүгүй шабхадажа ороно). Маа! Маа! Үшөө намтай заргалдахагши? Сүүдтэ үгэхэшни гү? Хурмастын контородо хоб-жэб барихашни гү? Болёо гүш? Болёо гүш? Үтэр хэлэ!!!

ТЭМЭЭН. Оо-ёо-ёо! Болёоб! Болёоб! Хайрлыт! Хэшээгыт! Огто болёоб! (Убдэг дээрээ хэбтэшэнэ). Хүлисыт! Агууехэ Жамсаранхай!

ЖАМСАРАН. Томодоо найрhан дүнгээ амитан байнаш! (Үшөө нэгэ шабхадаад, ташуураа хаяжархина). Хүшэр хүндэ ажал хэдэг, хүн зондо туhатай хадашни хулисэhүү. Фу-у! Эсэшэбэб. Түргэлөөгүйдэ болёо... (Сэнхир хүхэ үүлэн торгон гоё пулаадаар хулhэеэ аршана). Тиихэ зуураа шиидхэбэри абана янзатай). Тиигээд иимэ: үүр сайжа үдэр болохонь. Тиимэhээ Тэмээн Хулгана хоёр хэнтнай түрүүн наранай гарахые харанаб, тэрэ жэл абажа, арбан хоёр жэлэй аха заха болог! Энэ дээдын ехэ зарлиг гээшэ. Ойлгосотой гү? Дээ! Түргэлэгты!

ТЭМЭЭН. Танай зарлигаар! Би! Би түрүүн харахаб! (hүрэжэ бодон, зүүн-урда зүг харан тээхэйгээд зогсошоно). Энэ бээ? Тиимэ ха! Зүүн зүгhөө! Зүүн урда зүгhөө наран гарадаг ха юм! (Энэ үедэ хулгана бүрбэгэнөөд, тэмээндэ ahан, бүхэн дээрэнь гараад, баруун-хойшоо харан согсойходошоно. Бахардуу тэбдэhэн тэмээн тэрэниеень ойлгоногүй).

ХУЛГАНА. (Гэнтэ шашхана). hүү-е! Тэрэ! Тэрэ! Наран гараа! Наран гараа! Харыт тэрэ! Саяан үндэр уулымнай оройн саhан мүнгэн малгайнууд ангир шара наранай арюун hайхан алтан туяагаар яларшабал! Ура-а! (Бүхэн дээрэhээ hүрэжэ бууна. Байhан амитан бүгэдэ: "Наран гараа!" "Наран гараа!", "Хулгана түрүүн хараа!" гэлдэн шуурганад).

ЖАМСАРАН. (Хулганада). Бэрхэш! Бэрхэш! Ай, ухаатай сэсэн хүйхэрхэн! Бишэн бэшээшэ? Эрхим түрүүндэ бэшээд орхи!

ХУЛГАНА. Алтан дэлхэйдэ нютагтай, арбан зүгөөр гүйдэлтэй, арбан хоёр жэлэй аха заха болохо, аргагүй сэсэн, ама сагаан хулгана гээд бэшэгты! Сагаан hараар! Хулгана жэлээр! (Гэнтэ гал сахилгаан, hаруул болоод, дээдэ ехэ тэнгэриhээ хүнхинэhэн hүрөөтэй захиргаан соностоно).

ДЭЭДЫН АБЯАН. Алёо? Жамсаран - журам сахигша! Албан хэрэгээ аргагүй hайнаар бүтээбэш. Бэрхэш! Бидэ дээрэhээ хуу адаглан хаража, шалгажа байгаабди. Арбан долоодохи рабжуунай түрүүшын арбан хоёр жэл үнгэржэ, хоёрдохи арбан хоёр жэлнай ама сагаан хулгана жэлээр эхилбэ гээшэ. Тиигээд, Жамсаран сахюусан! Алтан дэлхэйдэ анбун, амгалан байдал үреэгээд, Хурмаста тэнгэридээ бусахадашни болохо!

ЖАМСАРАН. Ай, Арьяа-Баала! Бурхан Багшын, Агууехэ Дээдэ тэнгэриингээ абаралаар анбун, амгалан тайбан, дайн дажаргүй, шуhата зэбүүн саггүй, аюул тодхоргүй, ажана тэнюун ама сагаан хулгана жэлдээ ажамидаран hуухатнай болтогой! (Амитан, ан арьяатан, адуу мал бүгэдэ "Болтогой!" "Болтогой!" гэлдэнэд! Тииhээр, саhа бордоhон, шуурган, hалхи-хии, гал-сахилгаан, лужаганаан болоод, Жамсаран бурхан харагдахаяа болин, Дээдэ түбиеэ дэгдэнэ хэбэртэй. Тииhээр hаруул, номгон байдалай тогтоходо, бүгэдэн хүхюу баярай, бэе бээ амаршалhан "Сагаан hараар!", "Хулгана жэлээр!", "hайн жэлээр!", "Баян жэлээр!", "Номгон hайн, баян тэнигэр!", "Амгалан тайбан!" "Ажана тэнюун байхамнай болтогой!", "Болтогой" гэхэ мэтэ хүхюун зугаатай, сагаан hарын найр наадан эхилнэ!

ХҮШЭГЭ.

ХАНДИБ ҮРГЭЛГЭ БОЛОБО

Христос бурханай түрэһэн үдэрые тэмдэглэһэн һайндэрые Ага тосхонойхид энээндэл адляар гоёор, баяр баясхалантайгаар энээнһээ урагша үнгэргөөгүй байха.

Январиин 7-ной үглөөнэй найман сагта округой түбэй зон үнэн алдарта шажанай һүмэ тээшэ эмхитэйгээр субажа байба. Энэ һүмые үнгэрэгшэ зуун жэлэй хахадта буряадууд ба ородууд хамтаржа бариһан, тиин тэрэнь гушаад онуудай эхеэр һандаргагдажа, хаагдаһан юм. Гушаад онуудһаа хойшонхи үедэ кино харуулдаг гуламта болоод байһан аад, хэдэхэн жэлэй саана эндэхи һүзэгтэнэй бүлгэмдэ бусаагдаа һэн. Тиигээд зарим тэды барилга-заһабарилгын ажал ябуулагдажа, энэ зунһаа хурал мүргэл үнгэргэдэг болоо.

Энэ үглөөгүүр эндэ ехэ уншалга боложо, байраар алба хэхэеэ эльгээгдэһэн Владимир эсэгэ тэрэниие бүтээлсэбэ. Удаань тэндэ сугларһан зон Соёлой байшан худар элдэб бурхан тахилнуудые баринхайнууд зорибо. Тэндэ тус һүмын барилгада туһалхын тула хандиб үргэлгын телемарафон үнгэргэгдэхэ байгаа.

Соёлой байшанда ороходо, яла салаар шэмэглэгдэнхэй, алталмал хэрээһэ бурхануудай дүрэнүүд табяатай, зуланууд бадаранхай, бурханай номуудһаа абтаһан богони һургаалнууд һиилэжэ бэшэгдэнхэй, хананууудаар үлгөөтэй байна.

Һайндэрэйхеэр хубсалһан зоншье һууринуудые эзэлжэ, хүгшэд ба залуушуул, буряад ба ородууд, һүзэгтэйшүүл ба юрэ һонирхоошод дүүрэн сугларааа юм. Христосой һайндэртэ зорюулагдаһан телемарафон нээгдэбэ. Энэ хэмжээ ябуулга һүзэгтэнэй бүлгэмэй болон округой захиргаанай эдэбхеэр эмхидхэгдэжэ, хандиб үргэлгөөр сугларһан зөөриие һүмые һэргээн бодхоохо хэрэгтэ һомолхо гэһэн зорилготой байна.

Тус һүмын шэрээтэ эсэгэ Владимир ендэр дээрэ микрофоной урда гаража, эндэ сугларһан зониие Иисус Христос бурханай мүндэлһэн үдэрөөр амаршалаад, эб найрамдал, энхэ жаргал, тэнюун байдал бүлэ бүхэндэ үреэгээд, телемарафондо эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, һүмые хуушан түхэлдэнь оруулха хэрэгтэ туһалалсахыень уряалба.

Удаань Шэнэ Орловско тосхоной урлалай һургуулиин хоор сценэ дээрэ гаража, урданай һүзэгтэнэй хэдэн дуунуудые гүйсэдхэбэ.

Һүүлээрнь Тойрогой захиргаанай гулваа Г-Д. Цэдашиев сугларагшадые, тэдэнэй үмэнэһөө бүхы ажаһуутшадые һайндэрөөр амаршалаад, арадай ёһо заншал һэргээхэ тухай тэмдэглэбэ. Энэ талаар зарим тэды ажал ябуулагдажа байнхай. Сүүгэлэй, Агын дасангуудые ба үнэн алдарта Никольско һүмые һэргээн бодхоохо хэрэг федеральна программада орохон, мүнгэ зоори табигдаха гэжэ Г-Д. Цэдашиев мэдүүлбэ. Тиигээд округой һанһаа хэдэн миллион түхэриг оросой һүмын бодхоолгодо гаргагдаһаншье һаань, энэ телемарафоной жасада үшөө 10 миллион түхэриг хандиб үргэбэ.

Агын районой гулваа Д. Дугаров амаршалгын үгэ хэлэхэ зуураа, һүмын шэрээтэ эсэгэ Владимирта байрын гэрэй данса ба түлхюур барюулаад, 10 миллион түхэриг мүнгэ үргэжэ, сугларагшадай ехэ һайшаалда хүртэбэ. Мүн Могойтын районой гулваа Б-С. Нимаосоров хубитаяа оруулаа.

Эдэнэй удаа "Амар сайн" ансамбль хэдэн ород, буряад дуу, хатарнуудые гүйсэдхэжэ, альга ташалгаар үдэшүүлбэ.

Тэдэниие "Росгосстрах" жасын управлениин, багшанарай һургуулиин, округой больницын, районой эрдэм һуралсалай таһагай коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд Г. Бальжиров, Б. Моритуев, Ц. Цыренов, Д.Дашиев гэгшэд амаршалгын үгэнүүдые дамжуулаад, ажалшадайнгаа зүгһөө үнэтэ үргэлнүүдые дамжуулаа. Удаа дараалан холо ойрохоо ерэһэн айлшад болон һуурин тосхонуудай түлөөлэгшэд хубитануудаа оруулна. Тэдэнэй тоодо Забайкалиин хасаг сэрэгэй атаман В. Богданов, Дулдаргын районой гулваагай орлогшо А. Бондарев болон бусад олон эмхи зургаануудай этигэмжэтэ нюурнууд хандиб үргэнэ.

Забһартань наада зугаагай номернууд зондо харуулагдажа байба. Үхибүүдэй хатарай "Баяр" ансамбль, Балжанын хүгжэм дуушад, Могойтын ветеран эхэнэрнүүдэй фольклорно ансамбль болон бусад халуунаар уттагдаа.

Гэхэ зуура хэдэн газарта табяатай хайрсагууд руу зон субажа, өөһэдынгөө хубита нэмэриие оруулжал байгаа. Тэдэнэй тоодо Социалис Ажалай Герой, дайнай болон ажалай ветеран Б-Н. Мажиев амаршалга дамжуулаад, өөрынгөө бүлын зүгһөө 300 мянган түхэриг хандиб үргэбэ.

Үнэн адаглаад харахада, буряад яһатанай түлөөлэгшэд булюу эдэбхитэй ба үргэл бадарыньшье горитой сэнтэй байба янзатай һэн.

Зүгоор, түрүүшээр марганги байбашье, хандиб үргэлгын телемарафон яһала эмхитэйгээр, эдэбхитэйгээр үнгэржэ, зониие ханаагаа. Энэ үдэрэй турша соо үнэн алдарта шажанай Никольско һүмын жасада 54 миллион түхэриг мүнгэн, хэдэн толгой мал, барилгын модон, цемент болон бусад хэрэгсэлнүүд оруулагдаа. Тиигээд энэ хэмжээ ябуулга үргэлжэлһөөр. Хүдөө газаанаа зон ерэжэ, нэмэриеэ үргэһөөр.

Ц. ГОНГОРОВ.

Спорт — Спорт — Спорт

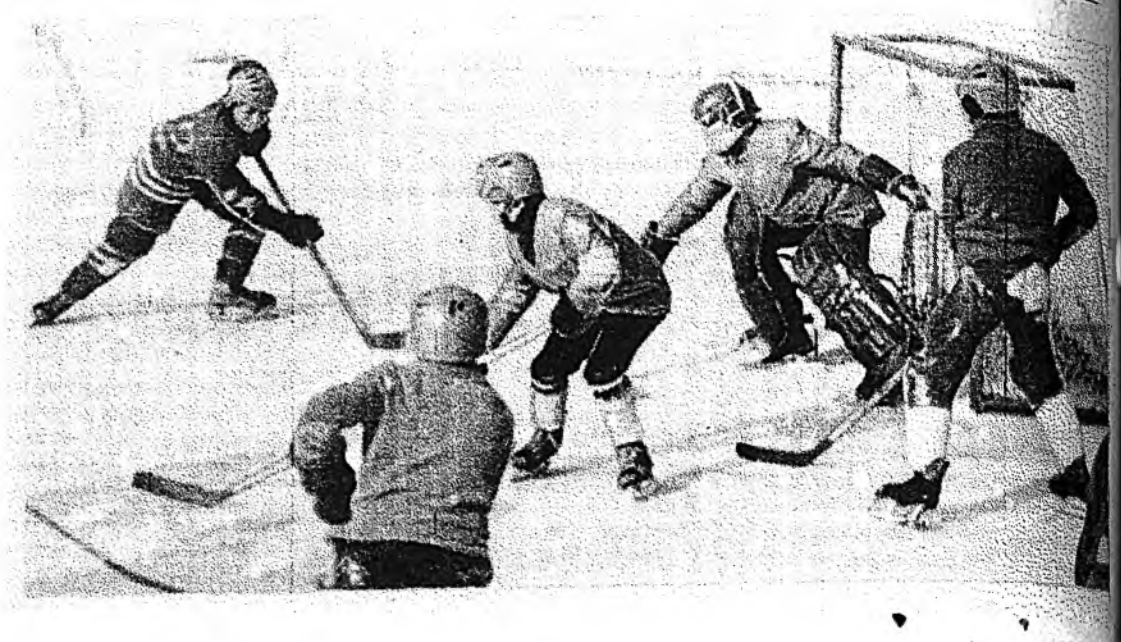

Үбэлэй янгинама хүйтэндэ елүүр мүльһэн дээрэ наадахада гоё даа!

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ТОБШОХОНООР...

ХҮНГӨН АТЛЕТИКЭ. Хүүгэдэй спортын һургуулинуудай һурагшадай дунда Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн һаяхан Хабаровск хотодо дүүрэбэ. Улаан-Үдэ хотын Олимпиин халаанай хүүгэдэй спортын 1-дэхи һургуулиин тренер Елена Спиридоновагай һурган һоридог Вика Кураева 60 метрэй зайе 7,8 секунда соо гаталжа, хүрэл медаляар шагнагдаа. Аня Зелинская 800 метрэй зайда 2 минута 22,3 секунда саг харуулжа, дүрбэдэхи һуурида гараба. Тиигэжэ тэдэнэр Россин түрүү һуури эзэлхын түлөө үбэлэй мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртэһэн байха юм.

ШАТАР. Улаан-Үдэ хотын спорткомитедэй болон "Информполис" газетын шанда хүртэхын түлөө шатараар республикын ниислэл хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн дүүрэбэ. 12 бэрхэ шатаршад хабаадаһан байгаа. Шанга тэмсэлэй дүнгүүдээр спортын мастерта кандидат Баатар Самбуев, энэл мүрысөөндэ кандидадай норматив дүүргэһэн Иван Тулохонов гэгшэд тус тустаа 9,5 очко абажа, түрүү һууринуудые эзэлбэ. Коэффициентээрээ булюу байжа, Б. Самбуев нэгэдэхи шанда хүртөө. Спортын мастерта кандидат Геннадий Халудоров эдэнэрһээ 1 очкогоор гартажа, гурбадахи һуури эзэлбэ. Залуушуулай дундаһаа Баатар Самбуев тусхай шанда хүртөө. Ветерануд соohоо Базаржаб Сампилов, Анатолий Раднаев, Валерий Цыреннимаев гэгшэд һайн үрэ дүнгүүдые туйлаһанайнгаа түлөө шангуудта хүртэһэн байха юм.

***

Россин түрүү һуури эзэлхын түлөө залуу шатаршадай дунда мүрысөөн февраль һарын тэн багта Калуга хотодо үнгэргэгдэхэ. Энэ ехэ мүрысөөндэ Б. Самбуев, И. Хахинов, А. Шомоев гэгшэд республикынгаа нэрэ хүндые хамгаалха ёһотой. Зүгөөр мүнөө тэдэнэй тиишэ ошолгодо туһалха спонсорнуудые бэдэржэ байна.

УРАН ҺАЙХАНАЙ ГИМНАСТИКА. Спортын энэ зүйлөөр Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын мүрысөөн Красноярск хотодо болобо. Северобайкальск хотын бэрхэ тренер Л. Т. Пашковагай һурагшад һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ амжалта туйлана. Светлана Преорова, Елена Титенко гэгшэд түрүүлэн спортын мастерай нормативуудые дүүргэһэн юм. Харин мүнөө һурагша Юлия Боярских һайнаар мүрысэжэ, уран һайханай гимнастикын зарим зүйлөөр спортын мастерай норматив дүүргээ. Энэ амжалтаарнь һурагша болон багшыень халуунаар амаршалнабди.

САНА. Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой спортын клубай шанда хүртэхын түлөө мүрысөөн эндэхи санын баазада дүүрэбэ. Эхэнэрнүүд 3 километртэ, эрэшүүл 7,5 километртэ урилдаба. Эхэнэрнүүдэй дундаһаа Юлия Кобылкина энэ зайе 8 минута 42 секунда соо гаталжа, илалта туйлаа. Эрэшүүл соohоо спортын ветеран Петр Юрьев түрүү һуури эзэлбэ. Андрей Хомутов хоёрдохи шанда хүртөө.

ФУТБОЛ. "Үбэлэй бүмбэгэ" гэһэн шанда хүртэхын түлөө мүрысөөнэй зургаадахи турта "Сэлэнгэ" "Мотортой" уулзахадаа, 3:1 тоотойгоор шүүгээ. Эндэ "Сэлэнгын" залуу добтологшо Александр Симагин 2 бүмбэгэ сохижо оруулба. "Импульс" "Локомотивые" - 3:1, технологическа университедэй команда Улаан-Удын гарнизоной "Звездатай" наадахадаа, һураггүй булюу байһанаа харуулжа, 5:0 тоотойгоор шүүгээ. "Металлист" "Старттай" уулзахадаа, тоо нээнгүй, тэнсэһэн байха юм.

БАСКЕТБОЛ. Зүүн Сибириин түмэр замшадай дунда баскетболоор мүрысөөн һаяхан боложо дүүрэбэ. Эндэ Улаан-Удэ станциин локомотивна депогой нэгэдэхи команда илалта туйлажа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байгаа.

БАРИЛДААН. Суута совет спортсмен — Олимпиин наадануудай хоёр дахин чемпион Иван Сергеевич Ярыгинай шанда хүртэхын түлөө уласхоорондын мүрысөөн Красноярск хотын Спортын ордон соо болобо. Дэлхэйн арба гаран ороной суутай бэрхэ барилдаашад энэ заншалта мүрысөөндэ хабаадаа. Россин Федерациин суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдажа хабаадаһан манай республикын түлөөлэгшэд энэ жэлдэ урагшагүйдөө гэжэ тэмдэглэлтэй. Ушарынь юуб гэхэдэ, арбаад хүбүүд соohоо спортын мастернууд Жамса Ахамажапов, Мүнхэ Мункожаргалов гэгшэд эрхим зургаанай тоодо орохон байха юм. Олимпиин наадануудай болохо жэлдэ урдаа хараха барилдаашадаймнай иигэжэ урагшагүйдэһэн ушарта нэн түрүүн республикын Спорткомитет, Спортын мэргэжэл дээшэлүүлхэ һургуулиин тренернүүд мэргэжэлтэд онсо анхаралаа хандуулжа, зүб тобшолол хэхэ ёһотой гэжэ һанагдана.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Редакторай орлогшо С. Д. РИНЧИНОВ.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖИГЖИТОВ Б-М Ж. (харюусалгата секретарь), ПИМАЕВ П. И (редакторай орлогшо), ОЧИРОВ С. Д., ПИНТАЕВ В. И. (хэблэлэй директор), ЦЫРЕНДОРЖИЕВ Ц.Б. (редактор), САМБЯНОВА Т.В.

Манай адрес: 670000, Улаан-Удэ, Каландаришвилиин үйлсэ, 23, "Буряад үнэн" газетын редакци.

Газетэ хэблэлэй 2 хуудаһан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэһэг 4000. Хэблэлдэ тушаагдаһан саг 17.00.

"Республиканска типографи" гэһэн АО-до газетэ хэблэгдээ. Директорэйнь телефон: 2-40-45. Б-0079-дэхи номертойгоор бүрдхэлдэ абтанхай. Заказ №23.

Редакциин телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмныи - 2-54-54, редакторай орлогшонорой - 2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретариин - 2-50-52, секретариадай - 2-60-91, таһагууд: ниитын-политическэ - 2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социально-экономическа - 2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соёлой, эрдэмэй болон һургуулинуудай - 2-60-21, (даагшань), 2-57-63, олонитын хүдэлмэриин ба мэдээсэлэй - 2-54-93, (даагшань), 2-34-05, 2-69-58; оршуулгын - 2-67-81; корректорнуудэй - 2-33-61, компьютерна түбэй - 2-66-76. Манай корреспондентнүүд: Агинскда - 3-42-19; Закаменскда - 30-61.

" Бурятия" хэблэлэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтери - 2-23-67, вахта - 2-67-95, 2-67-05.